

Celo leto	12 K
Pol leta	6 K
Četrt leta	3 K
Mesečno	1 K

Posamezne številke 10 v.

Zunaj Avstrije celo leto 17 K.

Inserati ali oznanila

se računijo s 15 vin. od 6 redne
petitvrste; pri večkratnih ozna-
nilih velik popust.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Št. 106.

Maribor, dne 10. septembra 1909.

Letnik I.

Poglavje o značajnosti.

Ljubljana, 9. sept. 1909.

Glasilo Tavčar-Zerjav-Ribnikarjevo je v svoji sobotni številki obdelalo voditelje S. L. S., jim očitalo neznačajnost, jih predstavilo širnemu občinstvu kot ateiste itd. Vsi ti napadi so plod precej bujne domišljije in ni vredno na nje odgovarjati, ker — najbolj zabiti liberalci neverjetno maje z glavo, če čita take gorostasne budalosti.

Ker je stara taktika liberalcev, ljudem, ki ne trobijo v njih rog, očitati neznačajnost, in na ta način slepiti javnost, hočemo mi nekoliko osvetliti vzor-značaje, kateri se z divjo besnostjo zaganjajo v naše moze. O starih liberalcih, katere bodo itak mladi kmalo politično ubili in spravili s političnega pozorišča, se več ne spleča pisati, akoravno imamo krasne predstavitelje neznačajnosti; bili so pristaši one stranke ali struje, pri kateri so dobili večji gmotni dobiček in častna mesta. Skrb za lastni jaz jim je narekoval politični program, jim vcepljal in utrjal — politično prepričanje. Pa pustimo politične mrtvece pri miru — de mortuis nil nisi bene — in si oglejmo one, ki preko trupel starih liberalcev silijo na plan, pogledajmo si mlade liberalce, ki korakajo na Kranjskem pod zastavo Zerjav-Ribnikarjevo, na Štajerskem pod zastavo Narodne stranke. Narodni radikalci se radi imenujejo ti ljudje, akoravno so v resnici stari liberalci v novi izdaji. Da lažje spoznamo korupcijo in neznačajnost takimeno-
vanih narodnih radikalcev, posezimo nekaj let nazaj! Pred nekaj leti se je pričelo novo gibanje med vseučiliško mladino na Dunaju. Mladini se je pristudil osebni boj, katerega je vodila liberalna stranka po svojem glasilu „Slovenski Narod“, pristudilo politično delo liberalne stranke in je odločno proti temu nastopila z željo, da se v interesu Slovencev najde med Slovenci modus vivendi in poneha hud strankarski boj. To stremljenje, spojeno s stremljenjem dijaštvo pripravljati za bodoče delo med ljudstvom, je mnogo dijaštva pripeljalo v tabor narodnih radikalcev, včasih skoraj vse obmejne Slovence, kateri so bili uverjeni, da je namen tega gibanja — le boj proti liberalizmu in delo za vzdravljenje obupnih političnih razmer med Slovenci. Velika gromovnika Zerjav in Ribnikar sta grmela proti liberalcem, strastno napadala vse liberalne di-

jake in liberalne voditelje na Kranjskem, vršila so se burna zborovanja, divjala je najhujša obstrukcija, z nasilnimi sredstvi so se onemogočevala zborovanja, liberalni akademiki so nastopali z brahijalno silo, tekla je celo kri. Hudi je bil boj med liberalci in — narodnimi radikalci, osebni prijatelji so se skregali, liberalci so celo izvajali družabni bojkot nad narodnimi radikalci. Zerjav in Ribnikar sta postala slavna, potegnili sta večino dijaštva za seboj, uvidela sta, da sta si ustvarila ugodne predpogoje za doseg svojih namenov na Kranjskem, zato sta začela se približevati liberalcem.

List „Omladina“, katero je urejeval s početka Zerjav, je jasno pokazala, da ima narodno-radikalno gibanje drugo smer, kakor se je prvotno mislilo. Mnogo bivših narodnih radikalcev je radi tega zapustilo to strujo, posebno dijak iz obmejnih dežel. Zerjav in Ribnikar sta marljivo agitirala za narodne radikalce, koketirala pa z liberalci in si pripravljala udobne službe pri njih. Narodno radikalno gibanje ju je dvignilo na ščit, jima je preskrbelo mastne sinekure pri onih liberalcih, katere sta — vsaj tako bi človek sodil po njih besedah — črtila do dna duše. Dandanes sedita v izvrševalnem odboru in raznih drugih važnih odborih liberalne stranke, akoravno „Slovenski Narod“ osudneje piše, kakor je pisal pred začetkom narodno-radikalnega gibanja. Pa sedaj se več ne studi pisava „S. N.“, zdaj se ne obsoja politika liberalne stranke, ker — imata Ribnikar in Zerjav glavne besede v liberalni stranki in je Zerjav postal direktor liberalne Zveze zadrug s postranskimi dohodki — 4800 kron na leto, Ribnikar pa brez potrebnega izpita in zmožnosti rotovski tržni komisar z dohodki, katere bodo njegovi kolegi, kateri niso tako srečni, da bi na podlagi narodnega radikalizma avanzirali, dosegli komaj v desetih letih. To so kremeniti značaji, slava jim!

To postopanje voditeljev narodnih radikalcev obsojajo tudi narodni radikalci, ki so člani društva Slovenija na Dunaju. Pred nekaj meseci se je vršil občni zbor, na katerem se je vnela ostra debata in očitalo Zerjavu in Ribnikarju, da sta zatajila narodne radikalce.

Nič boljši kakor kranjski liberalci niso vaši štajerski liberalci, ki se zbirajo pod okriljem Narodne stranke. Vsi voditelji Narodne stranke skoraj in sicer: dr. Kukovec, dr. Sagadin, dr. Kalan, dr. Ko-

derman, dr. Gosak, Prekoršek, Stibler, Spindler itd. so bili v prvih vrstah narodnih radikalcev, so bili hud boj z liberalci, a danes uganjajo slabšo in bolj osebno politiko, kakor jo je kdaj uganjala liberalna stranka na Kranjskem, njihovi listi pišejo tako ostudno, da pri nas v Ljubljani javno obsojajo notorični liberalci, ki smatrajo „Slov. Narod“ — kot svoj evangelij, pisavo teh listov, češ, da se s tem neizmerno škoduje ugledu slovenskega naroda, in ljudstvo, ki take liste bere, ne vzgaja, politično ne izobrazuje, temveč — posurovi; sadovi se kažejo v tem, da bijejo štajerski liberalci divji boj z rodnimi brati Slovenci, pozabijo pa na narodnega nasprotnika, da celo vežejo se z njim v ta namen, da pri raznih volitvah premagajo — katoliško-narodne Slovence. Voditelji Narodne stranke so oni štajerski akademiki, ki so na shodu v Smarju pred par leti soglasno sklenili, da se ne naslanjajo na nobeno izmed kranjskih strank, a par let pozneje ustanovili — liberalno stranko. In zakaj? Dr. Kukovec se je zahotelo po časteh, Spindler je bil brez kruha, ravno tako so drugi, na primer Prekoršek, dobili sinekure brez dela pri liberalcih, zato so zatajili narodno-radikalni program, sklenili s starimi liberalci, s katerimi so bili pred par leti boj do noža, po-bratimstvo, skušajo iste še prekositi v napadih in grdi, osebnih bojih.

Tako izgledajo vodje liberalcev na Kranjskem in Štajerskem. Tako izgledajo oni, ki očitajo možem, ki niso njih pristaši, politično neznačajnost. Koliko sme človek dati na taka početanja, lahko presodi tisti, ki pozna „kremenite značaje“ liberalcev, katerim le koristolovstvo in častihlepnost narekuje politično prepričanje; saj so postali nekdanji liberalci socialdemokrati, na primer Anton Kristan itd., nekdanji socialdemokrati narodni radikalci in naposled liberalci, na primer Spindler itd.

Krasno uspeli shod predsednika S. K. Z. v Kapeli. Blamaža liberalnega kandidata Zemljiča.

V nedeljo dne 5. št. m. po rani maši se je zbralo nad 300 mož in mladeničev na shodu S. K. Z. pri Kapeli. Poročal je državni in deželni posla-

PODLISTEK.

Stari Lovre.

Spisal V. K.

Odkar sem ga poznal, je bil vedno enak.

Suhljata, prekomerno dolga postava se mu je gunčala na šibkih tankih nogah, odeta poleti in pozimi v hudo oguljeno, črnosivkasto obleko, ki je bila v davnih, davnih letih črna ali temnomodra. Hlače, rokavi, vratnik, vse mu je bilo predolgo; zdelo se je, kakor da bi se bil gospod Lovre nekega poletja čisto posušil in se skrčil vsled prehude vročine. Vedno skrbno zapeta suknja mu je bila narejena na škrice. Iz enega teh škricev je gledal kos modrikastega žepnega robca, lepo pisanega z velikimi rdečimi pikami, in mahal za Lovretom kakor slavnostna zastava.

Na dolgem shuššanem vraču je kimala podolga, ozkolična glavica, vedno ostrizena in obrita. Zagoreli obraz mu je bil na čelu, okoli oči in tankih ust ves preprežen od gostih gub; le nadčloveško dolgi nos je bil navzlic vsem neprilikam in viharjem življenja ohranil svojo mladeniško gladko kožo, samo da je malce izpremenil svojo prvotno barvo z višnjevordečo in so ga nespoštljivi jeziki primerjali papricirani kumari, precej pesniško navdahnjeni gospod Lovre sam pa bujno razviti nežni roži.

Izpod gostih in dolgih obrvi se je bliskalo dvoje še zmiraj živahnih in veselih oči prav židant volje v svet kakor dvoje čistih oken izpod strehe. Na osiveli glavi je nosil črn klobuček, ki je bil že tudi tako obrabljen in od slabih vtisov tega nerodnega sveta tako prizadet, da bi ga noben trezen človek rad ne zamenjal s svojim.

V levici je nosil gospod Lovre sivkast parazol, ki ga je varoval vse štiri letne čase vremenskih nezd, spomladi in jeseni dežja, poleti solnce in pozimi snežink; desnico je tiščal pod suknjo med prvim in drugim gumbom.

Gospod Lovre je bil svoje dni pri vojaki dosegel prvo stopnjo do vojskovodje. Njegovi predstojniki pa niso umeli prav ceniti redkih vrlin korporala Lovreta in tako je s štirimi zvezdami opustil častihlepne visokoleteče misli in zamenjal ostro sabljo z bridko palico.

Pretepal je z njo lepo vrsto let paglavce neke je na deželi in jim utepal skrivnosti abecede in številke v poredne butice. Večkrat, zlasti kadar se je bil preveč nalezal zapeljivega čvika, je bil pa s svojo palico revež sam tepeškan, in sicer je to vselej preskrbela njegova zvesta zakonska polovica Barba z veliko spretnostjo in krepkim povdarkom.

Plefesar — ta častni naziv je kaj rad slišal od kmetov — se je bal svoje močne Barbe kakor eigan dela, vendar zato ni opustil grešne navadice in njegov nos se je vedno lepše razceval in rdel, kakor se razcevala in rdi zlahtna vrtna roža, če jo zalivaš tako čestno in marljivo, kakor se je zalival žejni Lovre, včasih s pravimi plohami.

Mirno in udano je prenašal hude udarce usode in žene, ki je imela poleg prekrepkih pesti po njegovi trditvi najdaljši jezik od hrvaške meje noter do Gradea.

Zakaj je gospod plefesar Barbine talente omejil ravno do Gradea, tega ne ve živa duša; menda je klobasal tako nemarno tja v en dan samo zato, da bi jezil strogo Barbo in se maščeval za batine, — menda pa je govoril tako tudi zato, ker duševno obzorje njegove žene ni presegalo imenovanih mej. Večkrat, kadar je bila malo boljše volje, se je izgovarjal, da je vino najboljši sredstvo proti mrz-

lici in griži, in ji je prigovarjal, naj poskusi tudi ona to izborno zdravilo, toda Barba ga je vselej zavrnila tako ostro, da je utihnil mahoma in brez najmanjšega ugovorčka.

Ako tudi je ravnala tako strogo in malo prijazno z njim, mu je bilo vendar hudo žal, ko mu je umrla neko jesen.

— Griža jo je in pa mrzlica, mrzlica!, je on zdihoval in odslej je še vestneje in marljiveje zalival svojo rožo, da bi ušel mrzlici in griži.

Zakaj smilil se je sam sebi in do dna duše je bil preverjen, da bi bila njegova prerana smrt stranska nesreča njegovi šoli in vsej deželi sploh.

Kadar on ne bo več učil, kdo bo vzgajal take korenjake kakor on? Kateri učitelj v okolici se je mogel ponašati s takimi lepimi uspehi kakor on? Posebno ponosen je bil na Jurčka in Jožka. Oba ta njegova bivša učenca sta dosegla visoki mesti v nemškem Gradcu. Jurčka so povzdignili za pisarja pri c. kr. namestništvu, Jožek pa je lazil nad vse zvišen v imenitni službi zidarskega pomočnika po najvišjih graških strehah.

Toda svet je hudoben in nehvaležen, odkar sta se Adam in Eva najedla prepovedanega sadu. Merodajni krogi so ignorirali izredne zasluge Lovretove palice in ga pahnili v pokoj.

To je gospoda Lovreta zelo užalilo in ga ujezilo.

Ker so mu odvzeli pravico paglavce lasati in pretepati, je zlomil v veliki nevolji palico, znak svojega dosedanjega učiteljskega dostojanstva, in jo vrge v ogenj. Ker ni imel nobenih otrok in ker se mu je pristudil kraj njegovega ponižanja, je prodal hišico in kar mu je bila še zapustila Barba, in jo je mahnil v mesto.

Najel si je podstrešno sobico. Prve dni je taval nemirno okrog in že mu je bilo žal, da ni ostal

nec Ivan Roškar o političnem položaju, o delovanju v državnem zboru, zlasti o delu za gospodarski napredek, ter zahteval bodi delavni program poslancev S. K. Z. Zborovalci so pritrdjevali izvajanjem govornika in odobraval njegov odločen, močnat nastop v prid spodnještajerskih kmetov.

Drugi govornik, nadrevizor Vlad. Pušenjak, je govoril o starostnem zavarovanju in dogodkih po aneksiji Bosne in Hercegovine, osobito o vzrokih in uspehih obstrukcije.

Sprejete so se nato soglasno sledeče resolucije. Le pri točki 2. je izjavil gospod Zemljč, da je proti.

1. Volilci izražajo poslancem Slovenskega kluba, vzlasti svojemu državnemu poslancu Iv. Roškarju, neomajano zaupanje, odobravajo njihov odločen nastop za pravice in koristi slovenskega ljudstva in zahtevajo, da v tem boju vstrajajo, dokler se Slovincem ne dajo vse pravice.

2. Volilci želijo, da se izvede starostno zavarovanje za kmetje in se načrt zakona kmečkim razmeram primerno preuredi.

3. Zahtevajo, da država prispeva vsaj 50% k šolskim stroškom.

4. Zahtevajo, da se lovska postava v korist kmeta spremeni.

5. Zahtevajo, da se pri vseh uradih na slovenskem ozemlju nastavlajo slovenski uradniki.

6. Zahtevajo ustanovitev slovenskega vseučilišča in višjega deželnega sodišča v Ljubljani.

Shod je počastil s svojo navzočnostjo tudi gospod kandidat Jakob Zemljč; prinesel je več pol rokopisa seboj. Nameraval je govoriti, oziroma prebrati od Ploja sestavljen govor, a vsled svoje nerodnosti ni prišel do govora, temveč samo do vprašanja na poslanca. Vprašal je — zvest tradicijam celjskih liberalnih listov —, zakaj niso naši poslanci odločno nastopili proti nagodbi z Ogrsko.

Dobil je pa od gospoda državnega poslanca Ivana Roškarja tak odgovor, da bo pomnil vse življenje dni.

Če bi gospod kandidat pogledal okoli sebe, bi videl, kako zadovoljivo so se smejali in muzali oni, katere smatra za svoje prijatelje in pristaše, a ga le radi tega, ker je vsiljiv kakor žid, paste pri miru. Če želi gospod Zemljč še nekaj ugleda ohraniti v domači župniji, potem se naj ne sili vedno tako v ospredje, temveč naj deluje bolj v okrajnem zastopu, tobožni itd., a nade na županski stolec, poslanski sedež itd. naj opusti. Na lekcijo, katero je dobil od gospoda Roškarja, ni upal Zemljč niti ziniti, temveč je poparjen in pobit izginil s pozorišča.

Nek svobodomislec, kateri se je v družbi ljubotomerskih Sokolov „izobrazil“, je zjutraj zbral več štajercijancev, šnopsarjev itd. in jim plačeval ljubo žganjico z namenom, da bi motili zborovanje. A nameraje se je izjavil! Izvajanja govornikov so tako uplivala, da so vzela tem junakom vso korajžo. Ta svobodomislec je velik Slovenec, kar pričajo njegove nekoč izgovorjene besede: „Ljubše so mi v Ljubotomeru sami nemškutarji kakor pa dekan in Skamlec.“ Tako mnenje menda vlada v „slovenskem“ Sokolu v Ljubotomeru.

Ko je gospod državni poslanec še dal pojasnila na mnogo vprašanj, se je končal krasen shod. Splošna želja je bila, (da S. K. Z. prav kmalu zopet priredi kak shod.

Politični pregled.

Sklicanje deželnih zborov.

Vlada namerava sklicati deželne zборе v dveh terminih, 16. in 20. septembra. Za zadnji termin je določen tudi češki deželni zbor.

Izjava poslanca Udržala.

V Chvojnu je poslanec Udržal na volilnem shodu sledeče izvajal: Vlada barona Bienenrtha stoji na krivem stališču. Mi zahtevamo le naše pravo in vseeno nas zavračajo. Toda, kakor dozda, ne bo šlo odslej več naprej. Nisem bil nikoli optimist, nasprotno, toda prepričan sem, da se Slovanom obeta lepša bodočnost. Čehi morajo ostati v Slovanski Uniji edini — potem je zmaga gotova. Avstrija je po dveh tretjinah slovanska in nemško hegemonijo je treba uničiti. Bienenrth se boji nemške obstrukcije, toda moti se, če misli, da mu je slovanska manj nevarna. Bienenrth drže najvišji krogi, ki hočejo dedanji sistem vzdržati. Toda mi smo na vse pripravljeni.

Shod je izrekel agrarni stranki, posebej pa Udržalu popolno zaupanje. P. Zahradnik je govoril na drugem shodu v istem smislu in zlasti naglašal, da vse z Nemci napravi mir le, če priznajo nedeljivost češkega kraljestva. Poslanci agrarne stranke so šli na Dunaj k Bienenrthu samo, da se informirajo, kaj hoče. Za pogajanja niso delegirani. O jezikovnih predlogih za Češko se bo govorilo v češkem deželnem zboru in ne na Dunaju.

Bienenrthova pogajanja.

Pogajanja med Čehi in Nemci, ki se zdaj vrše na Dunaju s posredovanjem ministrskega predsednika barona Bienenrtha, bodo najbrže brezuspešna, ker obe stranki izjavljata, da vstrajata na svojem stališču, ob enem pa, da sta za pogajanja pripravljene, vendar pa ne ena ne druga ne stavi konkretnih zahtev, ker Nemci čakajo plenarne seje svojih poslancev s Češke. Čehi pa pravijo, da se vta sporazum doseči le v deželnem zboru samem, o kakih predkoncesijah, da bi Nemci opustili obstrukcijo, pa ni govora. Čehi so tudi opozorili Bienenrtha na posledice, katere bi bili prisiljeni izvajati, če bi se lex Axmann sprijela in ne otvorila šola v Poštorni.

Včerajšnja pogajanja so dala, kakor poročajo nemški listi, upanje, da bo morda vendarle kaj uspeha. Pri Bienenrthu so bili češki agrarci Udržal, Dvorak, Zdarsky in dr. Pazderka. Pozneje so se jim pridružili tudi mladočehi dr. Pacak, Mastalka in dr. Skarda. Nek češki vodilni politik se je izrazil, da stoje češki poslanci na stališču, da se mora češki deželni zbor sklicati na vsak način. Čehi so radi pripravljeni, ako bo prilika za to, podati dokaz, da jim je v resnici veliko na tem, da se doseže sporazum.

Kar se tiče pomnožitve deželno-odborniških mest, bi se dala ta zadeva urediti na ta način, da bi vlada po konstituiranju češkega deželnega zbora vložila tozadevno novelo. Seveda bi morali Čehi dobiti prav toliko novih mest kakor Nemci. Posebna komisija, katera bi se izvolila po konstituiranju, bi se pečala z upravnimi vprašanji. Nikakor pa ne smemo biti preveliki optimisti. Na Češkem imajo s sporazumnimi konferencami slabe izkušnje, zato se

ni čuditi, da dosedaj še ni prišlo do nodenega obveznega sklepa.

Bienenrth odstopi?

Nek češki list poroča, da je popolnoma zanesljivega vira, da bo baron Bienenrth, ako sporazumne konference ne bodo imele nikakega uspeha, odstopil.

Kako sodijo Nemci.

Iz nemških krogov poročajo o sporazumnih konferencah, da se je včeraj položaj precej izboljšal. Udeležniki konference so dobili vtis, da namerava vlada sklicanje češkega deželnega zbora omogočiti in izvršiti. Če bo prišlo do konstituiranja, je odvisno od tega, kako stališče bodo zavzeli Čehi napram nemškim zahtevam.

Srbija.

V nekem članku, kjer se govori o sedanjih ministrski krizi, piše beigradski list „Pravda“, da ima položaj, ki je nastal v Srbiji od umora zadnjega Obrenoviča in do poklica dinastije Karagjorgjevičev ter dogodkov po aneksiji Bosne in Hercegovine, na sebi znake sramote, ki ga ne more izbrisati nobena vlada, pa najsibode na čelu iste Novakovič ali pa kak drug državnik.

Edina pomoč je, da se premeni osebo, ki je na čelu države. Na celim svetu vodi zunanjo politiko dotični vladar. A Srbija nima takega vladarja. Srbija je danes bolnik, ki ga more ozdraviti samo odločna sprememba, to je, samo sprememba dinastije zamore prinesiti rešitev za Srbijo.

Ta članek je povzročil velikansko senzacijo, to tembolj, ker je „Pravda“ glasilo napredne stranke, to je, stranke dr. Novakoviča, sedanjega ministrskega predsednika.

Srbski princ Jurij.

Belgradski list „Zvono“ poroča, da se je princ Jurij odločil, pridobiti nazaj prestolonasledniško čast. Princ je šel k ministroma Pašiću in Protiću in kategorično zahteval, da se mu vrne prestolonasledniške pravice. V ta namen naj se skliče velika skupščina. Poleg tega je princ Jurij obiskal tudi svojega brata, prestolonaslednika Aleksandra in ga pozval, naj takoj zapusti Srbijo; sicer bi morala teči kri. Iz tega vzroka se je vršil včeraj ministrski svet. „Zvono“ pripominja: Kaj sta Pašić in Protič odvrnila princu in kaj se je sklenilo v ministrskem svetu, ne vemo; zahtevamo pa, da se proti princu Juriju postopa z največjo postavno strogostjo.

Grški kralj se odpove?

Grški kralj Jurij noče biti kralj, odvisen od milosti častnikov. Ker so častniki izsilili odstranitev princev iz armade, se kralju nič kaj varno ne zdi v deželi. Baj je kralj že sporočil angleškemu kralju, da se v kratkem odpove grškemu prestolu. Angleške diplomatične kroge to jako skrbi, ker smatrajo, da je kralj Jurij edini, ki je sposoben vzdržati na Grškem mir in red.

Volilna reforma v Prusiji.

Za pruski deželni zbor je še v veljavi jako reakcionaren volilni red. Umeje se, da zahtevajo politično brezpravni sloji razširjenje volilne pravice. Konečno so prišli tudi sedanjí mogotci do uverjenja, da bo treba volilno pravico razširiti in začeti

na kmetih. Nenađoma pa se mu je posrečilo, da je dobil pisarsko službico pri tolstem in robotem odvetniku.

V svojem veselju si je kupil na trgu za staro šaro sivkast parazol. Zdaj je bil mrlone zadovoljen; dobrotna usoda mu je namomestila učiteljsko službo in težko pogrešano palico. Le vino je bilo v mestu njemu predrago.

Dolgo si je belil glavo, kako bi si pomagal, zakaj še vedno se je bal griže in pa mrzlice. Mestna meglja se je zdela njegovemu zdravju jako nevarna in z neizrečeno žalostjo je videl v ogledalu, da je jel njegov nos izgubivati prej tako zdravo barvo.

V tem obupnem položaju se je seznanil z drugim pisarjem, z gospodom Perolizecem. Tudi gospod Perolizec je stanoval v bližini nebeških zvezd pod streho. Ko ga je gospod Lovre nekoč počastil s svojim obiskom, mu je pokazal svojo domačo lekarno, namreč vrsto steklenic z raznovrstnim žganjem.

Razodel je strmečemu Lovretu, da je črešnjevec dober zoper krč v želodec, brinovec zoper vodenco, tropinovec zoper zlatico in tako dalje.

Odslej je bil Lovre reden gost Perolizecev. Na vsak večer se je prišel zdraviti zoper zlatico, vodenco, kugo in druge hude bolezni; zlasti rad pa je užival jagodovec, najboljšo sredstvo Perolizeceve apoteke zoper mrzlico in pa grižo.

Tako je torej gospod Lovre srečno in zadovoljno živel v mestu. Njegovemu nosu se je na njegovo nepopisno veselje zopet vrnila zdrava rdeča barva. Idiličen mir je užival v svoji podstrešni sobici, pušil iz svoje dolge pipe in gledal na uro, kdaj bo čas, da odide k Perolizecu. Tam sta pila vsak svojih par kozarčkov, igrala domino in se zabavala prav dobro.

Gospod Lovre je seveda pošteno plačal vse, kar je v Perolizecvi lekarni zapil na svoje zdravje.

Naposled pa ga je obletela srečna misel in ustanovil si je sam svojo apoteko. Zdaj sta se prijatelja obiskavala drug drugega in si prepčala zdravje zdaj pri Lovretu zdaj pri Perolizecu.

Tako so tekli staremu Lovretu dnevi tihe sreče in zadovoljnosti.

Kar pa mu je prišla v roke neka brošurica, ki so bile v njej popisane vse hude posledice žganjih pijač.

Ubogi Lovre se je hudo prestrašil; že je čutil vse opisane bolezni v sebi, že so ga tiščala jetra in bolele ledvice in srce, možgani so se mu zdeli spredaj ob sencih že precej omehčani, ves je bil bolan. Še tisti večer je nesel zvezek k Perolizecu in mu prebral ves spis.

Tudi Perolizec se je prestrašil. Sklenila sta obadva da odslej ne bosta pila nobene kapljice več. Kdor bi se zopet pregrešil z žganjem, bi plačal drugemu goldinar.

Tako sta torej ta večer dominala brez zdravij. Vztrajno sta krotila poželenje; toda kmalu jima je bilo dolgčas in ločila sta se prej nego drugikrat.

Ko je prišel Lovre domov, je vžgal petrolejko, sedel na posteljo in premišljeval. Nič mu ni bilo kaj vseč, pogrešal je nekaj.

In hudoba, ki ne orje in ne seje, temveč le preži, kje bi ulovila krščansko dušo v past, hudoba je zapeljala Lovreta, da je šel brskat in stikat po stari omari, kjer je imel svojo domačo apoteko. Tam v kotu je stala dolga, zelenkasta steklenica jagodovca, ki ga je hranil Lovro zoper svojo grižo in mrzlico.

— Ne bom ga ne!, se je branil sam pri sebi. Toda že je držal steklenico za vrat in vrtel zamašek med prsti. In hudo ga je imelo, da bi ga pogoltnil majhen požirek.

— Povoham ga pa vendar lahko brez greha!

si je mislil. To me menda ne zažene znak. Naj ga torej malo povoham!

Lovre je povohal jagodovec in nagubančil suhi obraz.

— Lej ga spaka!, je zamrmral. Meni se prav zdi, da ima drugačen duh! Kaj pa, čisto poseben in čuden duh! Nemara se mi je pa izpridil? Zdaj že ne morem, drugače, pokusiti ga moram, samo zato, da se pomirim.

Varno je nastavil steklenico, zaval oči in ga potegnul.

— A, a! Nič mu ni! Dober je ostal. Griža naj se me prime precej, če ni res prav dober!

Tako je prevdral žejni Lovre to reč in postavil steklenico nazaj.

— Pa res!, je premišljeval dalje, ko je sedel na postelji. Zdaj je že, kar je! Prelomil sem oblubo! Perolizecu bo treba plačati goldinar; to sem čisto pozabil. Goldinar je zapadel! Pa zaradi tega samega požirka? Komu bi bilo to podobno? Kaj se torej še opiram jagodovcu? Kar po njem! Le pijmo ga in smejajmo se griži in mrzlici!

Navzlic lepi oblubi je pil gospod Lovre ta večer več, kakor kedaj prej. Drugi dan mu je šumelo po glavi, in žal mu je bilo goldinarja. S kislim obrazom se je napotil k Perolizecu. Kar ga je zagledal sredi pota. Tudi Perolizec se je držal klaverno.

— Tukaj imaš goldinar!, je dejal gospod Lovre žalostno. Nisem se mogel premagati; pil sem jagodovec.

Tedaj se je razjasnil Perolizecu tožni obraz. Jaz pa brinovec! Zdaj lahko shrani vsak svoj goldinar za domačo apoteko. Pojdiva k meni!

Takoj sta bila obadva židane volje in se zabavala kakor prejšnje večere.

Stari Lovre je povžil še mnogo jagodovca in se z njim uspešno branil mrzlice in griže. Umrli je za pljučnico.

so razpravljati o volilni reformi. Pri tem se pa sučejo okoli tega vprašanja, kakor mačka okoli vrele kaše. Pri tem je jako značilno za razmere, ki vladajo v Pruski, da je nekdo stavil predlog, naj bi se dalo volilno pravico vsem onim, ki so dosegli pri vojakih vsaj čin — frajtarja! Kje drugje bi človeka, ki bi prišel na dan s takim predlogom, brezdvomno vtaknili v norišnico, a v Pruski se razpravlja o omenjenem predlogu povsem resno!

To je dokaz, da so razmere, ki vladajo v Prusiji, precej podobne onim v Turčiji. Kljub temu so naši hajloveci, ki komaj čakajo, da bi prišli pod prusko policijsko gospodarstvo!

Raznoterosti.

Zoper germanizacijo pri pol. oblastih, posebno v Brežicah, je nastopil posl. dr. Benkovič v svojo odločnostjo pri konferenci z min. notranjih zadev baronom Haerdtom dne 9. t. m. Minister je obljubil, da bo strogo pazil na to, da se slovensko uradovanje nikjer ne krči pod stanje kot je že bilo (n. pr. pri pol. oblasti v Brežicah). Dr. Benkovič mu je odvrnil, da se s samo obljubo ne zadovolji in da hoče počakati uspehov upeljane preiskave. Vrh tega je dr. Benkovič v razgovor spravil več aktualnih pritožb, posebno postopanje pol. oblasti pri slovenski slavnosti v Brežicah dne 5. t. m. Minister je prosil za podrobne podatke v obliki spomenice in obljubil preiskati pritožbe, zlasti v kolikor se tičejo izgrediv proti Slovincem in premehkega postopanja javnih oblastij proti izgredivom.

Radi železniških zadev spodnještajerskih je posredoval in se informiral te dni poslanec dr. Benkovič v železniškem ministrstvu; posebno je zahteval razne bistvene spremembe v novi vladni predlogi o lokalnih železnicah glede proge Polzela—Kamnik. Poročal bo o tem na železniškem shodu na Gomilskem 12. t. m.

Kako Zgornještajerci spoštujejo naše Nemce! Predzrne provokacije železniških uradnikov v Ljubnu. Dne 7. t. m. zvečer sta dva Slovence (gg. trgovec Lipej in dr. B.) in en Neme iz Brežic sedeli v hotelu Südbahnhof v Ljubnu pri mizi, kjer se stalno shajajo železniški uslužbenci; dotična miza se jim je od uslužbencev nakazala. K mizi pridejo trije železniški uradniki, ki so začeli najdrznejše izzivati, ko so čuli mirno slovensko govorico. Seveda se Slovence nista za to zmenila, dokler ni prišel gostilničar in jim hotel drugo mizo nakazati na zahtevo železniških uradnikov, čes, da se pri njih mizi ne sme slovensko govoriti. Ko se je oglasil breški Neme in se skliceval na svoje nemštvo, rekli so mu porogljivo: „Je pač tak Neme kot so v Celju in v Mariboru.“ Oba Slovence in tudi Neme so vstali in s protestom odšli iz hotela na velik sirah lastnika. Med uradniki se je po predznosti posebno odlikoval oni, ki je imel dne 8. t. m. zjutraj ob ½5. ur službo pri osebni blagajni; malo, blede človeče s črnimi brčicami; vratar ni hotel njegovega imena povedati! — Priporočamo Slovincem ta prijazni hotel, železniška uprava pa naj železniške uradnike primerno poščuči.

Avstrijska Abdera. „Sokol“ priredi v Brežicah javno telovadbo v Narodnem domu. Da par nemškutarjev ne bi same razburjenosti razpočilo, se „Sokolom“ seveda ne dovoli svojih gostov z razvito razstavo „spremiti iz kolodvora skozi mesto; da pa se „Sokol“ ne bi medsebojno poklali, pa pokliče nadmodrost našega okr. glavarstva iz celega sveta za ta dan toliko orožnikov, da dobi vsak „Sokol“ in sleherni gost lahko po enega kot varuha in spremljevalca. Tudi oba najzmožnejša politična uradnika na glavarstvu morata opasati bridke meče ter tako orožnikom vnehati pogum. Ker pa jim ti predrti Slovenci niso hoteli s pretepi ali s klanjem napraviti nikakega veselja, marveč so se v Narodnem domu prav dobro zabavali, mora stotnija orožništva obkoliti nemški Heim ter ga stražiti celo noč, morda zato, da ne bi priplul kak pretet slovenski Zeppelin, pa bi jim celo kolibo potegnil v zrak in odnesel. . . . Slovence, ki bi se sicer za vso nemškutarijo v Brežicah na dan ne bili nič zmenili, je vse to globoko ganilo, pa je napolnilo njih srea z neizmerno ljubeznijo do nemškutarjev, z nepopisnim spoštovanjem in brezdanjo hvaležnostjo do tako neusmiljeno skrbnih in modrih naših oblasti, ki to svoje početje nazivljejo: skrb za red, mir in javno varnost. . . . Tako v Abderi anno Domini MCMIX.

„Steirmärk. Wohltätigkeits-Lotterie.“ Celo javna beračija je postala že ultranacionalna, tako da sprejme Neme dar le, če mu ga podariš v „nemškem duhu“. Ekscelenca Clary razpošilja srečke za imenovano loterijo tudi po Slovenskem, toda na njej ne najdeš niti ene slovenske besedice. Gotovo govorimo torej v smislu ekscelenca Clary, če rečemo: Bog obvari, da bi se kateri Slovence izpozabil pa vzal kako srečko ter se tako drznil nemški beračiji denar vsiljevati! Ker kuverti na zunaj vsebine nič ne označujejo ter torej navadno vsak prejemnik pismo s srečkami otvori, smo uboge slovenske pare — ako nočemo za vrnitev iznova kupiti znamke — prisiljeni vse skupaj vreči v papirni koš.

Mladeniški shod pri Sv. Petru na Sv. gorah se vrši v nedeljo 12. septembra. Isti dan se vrši v Slov. Bistrici mladeniški shod. Sv. maša ob 10. uri pri sv. Jožefu, zborovanje ob 2 uri popoldne v hotelu „Avstrija“.

Kje je Sv. Ilj? Mnogi ljudje že vedno na pisma in dopisnice poleg slovenskega označijo kraj tudi nemško. Tem moramo povedati sledeče: Nedavno se je nek vrl znanec našega Žebota mudil v Berlinu, kjer se ga je spomnil z razglednico. Napisal je samo: Sv. Ilj v Slov. gor., ni označil ne Štajersko in ne Avstrijo in — prišla je. Ako torej

berlinski uradniki naše kraje tako dobro poznajo, koliko bolj jih morajo poznati naši uradniki. Zato pa proč z razvado, označiti kraj tudi nemški! Vsi naslovi naj bodo izključno slovenski!

Imenovanje. C. g. Miroslav Ratej, kaplan v St. Juriju ob Ščavnici, je imenovan za vojnega kurata v rezervi pri inf. polku št. 87.

Inkvizitorji, ta strašna pošast nekdanjih klerikalnih strahovlad, kakor se govori v znanem časnikarskem jargonu, so sedaj pri delu v Celju, in sicer, čudom se čudite, v liberalni stranki. Istega človeka iščejo, ki je pisal znano pismo Hans Woschnaggu. Dopisnik „Slovenskega Naroda“ je sicer izrecno in brez kakega pridržka potrdil, da jim je dobro znan pisatelj onega, celo liberalno stranko komprimirajočega pisma do Hanns Woschnagga, toda vkljub temu so sedaj priredili velikansko gonjo za dopisnikom. Da se ne smeji! Haruspex si haruspice viderit, mirandum est, si non atterque rideat. Seveda nočejo vsled tega pravega prijeti, in zato so zgrabili najprej g. Jošta. Ta sedaj kriči, da je najbolj nedolžen človek v liberalni stranki. Mi mu radi verjamemo, in smo prepričani, da mu v istini ni treba nobenih prič, ker so tudi inkvizitorji o njegovi nedolžnosti prepričani, še bolj, kakor mi, ker poznajo pravega pisca. Ampak nas zanima danes to-le: Kdaj pa pride ta stvar pred inkvizicijo, da je nek mož posredoval med dr. Kukovcem in Hans Woschnaggom zaradi molčanja proti gospodarskim kompenzacijam. To bo šele zanimivo, ko bo dr. Kukovec sedel med inkvizitorji svoje stranke ter moral povedati, kako so se vršila pogajanja med njim in Woschnaggom. In ko bo ta stvar pa vseh pravih moderne inkvizicije preiskana, potem bomo še v isti zadevi predložili visokemu inkvizitskemu dvoru tretji slučaj.

Obrekovalet. Alois Spindler, jetzt Redakteur in Cilli; je najprej opsoval našega odgovornega urednika v svojem dnevniku, potem nam pa še poslal takozvani „popravek“, v katerem sedaj prizna sam, da je v nemškem listu napadal slovenske profesorje. Le to taji, da bi bil urednik Unabhängige Marburger Zeitung. Toda Herr Alois Spindler nam naj pove, kako se imenujejo ljudje, ki za denar sodelujejo v uredništvu kakega lista? Če naš Alois teh ljudi ne imenuje urednike, potem naj pove, kako jih nazivlje, in razumeli se bomo. Z ozirom na naše opombe v št. 104, pod naslovom „Obrekovalet“ nam torej piše bivši nemški pisatelj Alois Spindler: 1. Ni res, da je v tem listu (Unabhängige Marburger Zeitung) v nemškem smislu napadal tedanji gimnazijec Alois Spindler slovenske profesorje svojega in drugih mariborskih zavodov, ampak res je, da slovenskih profesorjev ni v nemškem smislu napadal, ampak je opisal nekatere pedagogične nedostatke v poučevanju posameznih predmetov slovenskih in nemških profesorjev; 2. Ni res, da je Spindler vstopil kot urednik v redakcijo „Unabhängige Marburger Zeitung“, ampak res je, da ni bil nikdar član redakcije tega lista. Celje, 4. septembra 1909. Vekoslav Spindler.

Dostavek uredništva: Ker smo že pri nemških celjskih pisateljih, bi pohlevno prosili ob tej priliki našega Aloisa tudi za informacije, ali on ve, kdo je pisal iz Celja v graško Tagespostu pred par leti članke o spodnještajerskih strankarskih razmerah.

Cesarje vojaške vaje na Moravskem so se pričele okoli Velikega Mezeriča. Kot gost našega cesarja se jih udeležuje tudi nemški cesar. Naš cesar je za pozdrav župana v Velikem Mezeriču odgovarjal češko. Pri dohodu v Iglavo je nemškega cesarja tamošnji nemški župan demonstrativno pozdravljal „auf der deutschen Sprachinsel“.

Orli na Češkem. Minole dni se je vršil v Vyškovu prvi shod čeških Orlov. Pri javni telovadbi je sodelovalo 350 članov, občinstva je bilo do 3000. Govoril je državni poslanec Šramek, ki je povdarjal narodnostno stališče Orlov in izrekel željo, da v ljudstvu narodna zavest nikdar ne ugasne. Deželni poslanec Konečný je naglašal, da bo boj proti češkim krščansko-socialnim organizacijam dobrodošel edino le Nemcem. Prireditve se je zaključila v najlepšem redu.

Boj za češke vozne listke. Tvrdka Ed. Kohora in Komp. v Prerovem na Češkem je hotela poslati ekonomu Kadlec v Mestecko neko brizgalnico po železnici, V železniški pisarni pa se je vrnil vojni list tvrdki s pripombo, da železniška postaja Mestecko ne eksestira. Medtem pa je naročnik Kadlec preklical naročilo, ker ga ni pravočasno prejel. Tvrdka je nato tožila železniški erar pri okrajnem sodišču za škodo 39 kron. Okrajno sodišče je po preiskavi obsodilo erar na povrnitev škode in poplačilo sodnijskih stroškov 40 K 50 h. — Češki listi pozivljajo sedaj trgovce, naj pišejo naslovne liste samo češko. — Našim slovenskim tvečkam pa ključemo naj posnemajo češke; vaši odjemalci so Slovenci, zato bodite vsaj toliko narodni, da je vsa vaša korespondenca slovenska in se ne pustite zasmehovati od vsakega židovskega nemškega agenta ali uradnika!

Krščanska mladina na Dunaju. Zadnje nedeljo se je vršil na Dunaju shod krščanske mladeži. 85 društev zveze delavske mladine za Avstrijo je zborovalo v katoliškem delavskem domu. Prisostovali so zborovanju poslanca Kunšak in Nepustil, jezuita Puntigam in Bötsch in mnogo druge imenitne gospode. Posebno se je obračala na zborovanju pozornost na dve vprašanji: Boj alkoholu in kulturne naloge krščanske mladine. Torej tudi med nemško krščansko mladino vlada ista čilost in navdušenost, kot jo na-

hajamo med našo mladino. Da bi le vedno zasledovali prave cilje in vzore in ne zašli na pot ruških krščanskih socialcev, katerim je zadnji čas vzor zasramovanje Slovencev.

Razglas. Ud okrajnega zastopa v Slovenski Bistrici iz skupine najvišjih obdačencev obrtnije in trgovine Anton Grundner je umrl dne 29. majnika 1909. Temeljem par. 38 zakona z dne 14. jun. 1866 dež. zak. štev. 19 se torej odredi za ostalo poslovno dobo volitev enega novega uda okrajnega zastopa iz skupine najvišjih obdačencev obrtnije in trgovine na pondeljek dne 27. septembra 1909 ob 10. uri popoldne v lokalu okrajnega zastopa v Slovenski Bistrici. C. kr. uradni vodj: dr. Netoliczka I. r.

Povišanje poštne. V trgovskih in industrijalnih krogih vlada veliko ogorčenje in nemir, ker se čuje, da se bo poština znova zopet povišala. Že sedaj se vse giblje v svrhu, da po možnosti ugovarja jo proti temu povišanju.

Stari deset-goldinarški bankovci so izgubili prejšnji teden vso vrednost kot denar, ker ne velja več v kurzu. Avstro-ogrski banki na Dunaju je razglasila, da ne sprejme nikakega takega bankovca več v zamenjavo.

Bankovci po 26 kron, ki so sedaj v prometu in imajo natiskan datum od 31. marca 1900, se bodo zamenjavali po glavnih zavodih in podružnicah do 30. junija 1910. To je zadnji postavljeni plan. Iz okolice se to zamenjavanje lahko izvrši pri mariborski podružnici avstro-ogrskih banke.

Nov naskok Mažarov na Bosno. Namen mažarske agrarne banke za Bosno postaja vedno jasnejši. Sedaj se je ustanovila v Temešvaru „Banka za kolonizacijo in zakup“, katere namen je, naseljevati Mažare v Bosni. Na kak način se bo to izvrševalo, je jasno. Ta „državna akcija“ Mažarov je popolnoma prozorna. Bodoči bosanski deželni zbor mora tu odločno poseči vmes.

Peary — Cook.

Zadnje čase se splošno govori o dveh najbolj zanimajočih osebah, namreč o Zeppelinu in o najditelju severnega tečaja Cooku. Posebno zadnje vprašanje je vlezanimivo, ker si tega ameriškega raziskovalca hočejo lastiti že nenasitni Nemci in so ga v ta namen že prekrstili tudi (kot njihovega rojaka) v Kocha. — Kdo je torej pravzaprav odkril severni tečaj. Cook ali pa Peary? Zadnji zahteva to čast za sebe, da je kot prvi dosegel severni tečaj na skrajni točki. Oba omenjena potovalca sta hotela h kratki odpotovati leta 1907. proti severnemu tečaju. Pearyja je zadrževalo potrebno popraviljanje ladije do jeseni leta 1908. Fred enim letom je pa nastopil potovanje s svojo soprogo na ladiji „Roosevelt.“ Pri pojedini je dejal proti prijateljem, da hoče načrt ali izvršiti ali pa poginiti. Sedaj je pa menda res izvršil svojo namero. Njegovi slavi, kot drzen in neustrašen potovalec po severnih krajih naj bi se sedaj še pridelal visokodoneč naslov: Najditelj severnega tečaja. Dosedaj še nikdo ni dosegel Pearyja v njegovih najdbah v arktičnem raziskovanju po Grönlandu (1892 in 1895). Po njem so nazvali Pearyjev prekop in en otok kot Pearyjevo zemljo. Njemu je sledil Mylius, ki je pa nesrečno končal s svojo ekspedicijo v severnem ledu in snegu.

Akoravno ni določeno in gotovo, kdo da je prvi prišel na severni tečaj, vendar določajo znanstveni dosegi resnega raziskovalca arktičnega sveta Pearyja kot takega. Kakor znano je sledil Cook Pearyju do Etah, odtam se je pa obrnil zahodno od severne konice Grönlanda proti Grantlandu, od koder je najbrže šel v severni smeri dalje. Ta pot, eno leto daljši kot Pearyjev, je na ta način tudi razumljiv. Peary je porabil pri tem potovanju vsa svoja znanja iz prejšnjih potovanj po arktičnih krajih. Po njegovi trdovratni stanovitnosti za dosego si stavljenega cilja, je najbolj verjetno, da je res dosegel severni tečaj.

In Cook? Od njega se ne ve dosti poročati, vzlic uprav amerikanski reklamami raznih listov o njem. Bil je prej zdravnik belgijske južno-polarne ekspedicije, ter se pozneje podal na Grönland, da sledi Pearyju na njegovem potu.

Ako premislimo, da je Pearyju sledilo že mnogo ekspedicij, ki so bile pod vodstvom slovečih potovalcev in ki so se morale vendarle obrtni nazaj ali so pa ostale za vedno med ledom, potem je moral biti Cook, ki je nasproti Pearyju in drugim znamenitim poznavalcem le nekaj začetnik, obdarjen z neko izvanredno srečo. Natančno se pa o Cooku ne sedaj ne da ničesar dognati, ker on dela preveč neverjetno reklamo po ameriških listih za sebe. In tudi Peary sam je brzojavil iz Neufundlandije Reuterjem birou, naj ne smatrajo izjav dr. Cooka resnim in oba Eskima sta tudi izjavila, da Cook ni bil posebno daleč na severu.

Dr. Cook je imel v Kodanju v zemljepisni družbi predavanje o svojem potovanju. Predavanju je prisostoval sam prestolonaslednik. Dr. Cook je slavil najprvo vse polarne raziskovalce kot Nanzena, Pearyja in posebno Ottona Sverdrupa, ki mu je pripomogel k sestavi ekspedicije. Orisal je program ekspedicije iz leta 1907., dalje tudi one leta 1908, ter glavne momente njegovega pota proti severnemu tečaju meseca marca in aprila. Ekspedicija je v teh mesecih zelo hitro nađaljevala pot, akoravno je zna-

šal mraz 83 stopinj Fahrenheita. Počasi je potem pošiljal moštvo nazaj in zmanjšal število psov, kar se je pokazalo kot prav praktično. Dne 21. aprila je dosegel severni tečaj ali bolje rečeno 90. stopinjo širine. Več ne more povedati, predno ne izide njegovo potovanje tiskano v knjigi. Izgibal se je pa vsacega natančnejšega poročila o severnem tečaju, kar je napravilo na ljudstvo in ude zemljepisne družbe zelo slab utis.

Iz Kodanja poroča najnovejša poročila, da bo Cook danes podal dokaze za resničnost svojih trditev. V zadnji noči se je zgodilo nekaj, kar bo vzbudilo po celem svetu največjo senzacijo. Oton Sverdrup gre na kap York, da bo pripeljal oba Eskima v Newyork. Gospa Cook je izjavila, da ima njen soprog neizpodbitne dokaze za to, da je prvi dosegel severni tečaj. Gospa Cook bo te dokaze objavila takoj, ko se bo Cook usidral v Ameriki.

Iz Newyorka poročajo, da je Peary brzojavil listu „Newyork Herald“, da se je Cook poslužil njegovih Eskimov, njegovih psov in njegovih pomožnih moči. „Da se odpravi vsako nesporazumljenje,“ piše Peary, „izjavljam, da je način, po katerem je delal Cook, da bi me prehitel, nevreden moza, ki količkaj da na čast.“ Dr. Cook pa v svoji brzojavki imenuje Peary-a obrekovalca in egoista.

Po ameriškem časopisu divja hud boj radi odkritja severnega tečaja. Peary imenuje v svojem poročilu Cooka lažnjivca, Cook pa Peary-a tata, ki si je prilastil njegov provijant. Viceadmiral Osborn izjavlja v nekem časopisu, da naj Peary molči. Če se bo držnil v Newyorku nastopiti proti Cooku, mu bo on dokazal pred sodnijo, da je največji „švindler“ sveta.

Štajersko.

Mariborske novice.

V pokoj je stopil špalski vodja g. Mihael Nerat v Leitersbergu. Začasno ga bo nadomeščal absolvirani pripravnik g. Janžekovič.

Nov časopis. Celjska „Deutsche Wacht“ poroča, da bo prišel s 1. oktobrom izhajati v Mariboru nov časopis pod imenom „Marburger Anzeiger“. Izdajatelj in urednik lista bo baje Rihard Watzlawek-Sannek.

Vpisovanje na c. kr. državni realki v Mariboru se prične za prvi razred dne 16. septembra od 8. do 10. ure predpoldne pri ravnateljstvu.

V Leitersbergu delujejo na vse kriplje za nemško šulferajnsko šolo. Nabirajo otroke in agitirajo za šolo in njen obisk, kot bi se šlo za življenje. Slovenski stariši, opozarjamo vas, da se ne vsedete tem nemškim gimpljem na limance in ne izročite vaše dece pogubi. Vpišite vašo deco v slovensko leitersberško šolo in seveda kot Slovence. Zavedajte se svoje narodne dolžnosti!

Poštna vest. Višji poštni oficijal Ferdinand Stolle v Mariboru je na lastno prošnjo lupokojen.

Poskušen samoumor. Dne 4. septembra t. l. je hotela policija tukajšnja blagajničarka Ano Bregant radi poverjenja denarja zapreti, a Bregant jo je popihala in je šla naravnost v Dravo; policaj, kateri je letel za njo, se je takoj s čolnom peljal za njo in jo rešil gotove smrti. Rešilni voz je potem Bregant odpeljal v bolnišnico.

Delovanje policije. Meseca avgusta t. l. je mestna policija aretirala 54 oseb, med temi 39 moških in 15 ženskih. Okrožnemu sodišču je bilo izročenih 5, okrajnemu 7, po odgonu so jih poslali 0, dva so oddali v prisilno delavnico, enega pa v opazovalnico za umobolne. Druge je mestni urad sam kaznoval.

Prijet tat. Franc Kalnik iz Češkega je 9. septembra ukradel v Lipnici kolo, katerega je peljal v Maribor, ker se najbrže ne zna voziti. V Tegetthofovi ulici ga je pa prijel stražnik, kateremu je Skalnik takoj priznal tatvino. Izročili so ga sodišču.

Izpred sodišča. 19letni Franc Ranter, viničarski sin, je 15. avgusta ukradel Jakobu Muhru kolo, vredno 240 kron. Dobil je tri mesece težke ječe. — Pekovski pomočnik Ivan Beritsch v Ljutomeru je ukradel Antonu Krambergerju denarnico, v kateri je bilo 10 K 68 vin. Obsojen je bil na šest tednov ječe. Dne 7. aprila t. l. je dal posestnik Jožef Tifer v svojem vinogradu delavcem piti. Ko jim je vino že prišlo v glavo, so se med seboj stekli. Ivan Tifer je udaril Antonijo Plecko s krampom po glavi in hrbtu ter jo težko telesno poškodoval. Dobil je dva meseca težke ječe.

Celjske novice.

Umrl je v nedeljo upokojeni stotnik Du Nord, 73 let star. Zelo mlad je bil vstopil v papeževo vojsko, bojeval se je hrabro pri Magenti, nosil je več redov, med temi tudi Pijev red. Kot stotnik je vstopil v avstrijsko vojsko, kjer je oslepel, najprvo na eno oko, potem še na drugo. Du Nord je bil zelo delaven. Pisal je mnogo zgodovine in militarnih sestavkov; opisal je med drugim avstrijsko vojsko leta 1866. Še kot slepec je pisal. Imel je neko pripravo, da je čutil, kdaj pride do roba; ta mu je tudi omogočila, ravno pisati. V svojem 60. letu je pričel s španskim jezikom. Stirideset let je bil slep, sedaj ga je rešila smrt. Prepeljali so ga v Videm na Laško, da ga urepeli.

Zelo surovo in neolikano so se obnašali nekateri „Sokoli“, recte „zajci“, ki so se vračali preteče-

no nedeljo z večernim vlakom iz Petrovč, kjer je bila veselica, v Celje. Prepevali so umazane pesmi, govorili skrajno klajarsko in se obnašali tako, da so se sopotniki nad njimi zgražali. Kako vse bolj olikano in dostojno se obnašajo naši „Orli“, ko nastopajo. Je pač razlika med liberalnim „zajci“ in med katoliškimi „Orli“.

Porotno sodišče. Za četrto porotno zasedanje pri tukajšnjem okrožnem sodišču je določen za predsednika dvorni svetnik in predsednik okrožnega sodišča Anton pl. Wurmser; namestniki pa so deželno-sodni svetniki Franc Garzarolli pl. Turnlack, Adalbert Kocian in dr. Adolf Rožane.

Ptujske novice.

Vzpored velike veselice, ki se vrši v Ptuju dne 19. septembra v prid esperantskemu gibanju. A. Koncertni del. 1. Nazdar. Udarjajo tamburaši. 2. Pozdrav. 3. Slovenijo, vi estas bel! — Slovenski svet, ti si krasan! Moški zbor. 4. Savski valovi, tamb. točka. 7. Printempo kaj amo — Ljubezen in pomlad. Moški zbor. 8. Sokolska korabčica, tamb. točka. Odmor. — B. Glediščni del. 1. Espero — Upanje. Esperantska himna. Deklamacija. 2. V pol uri esperantist. Mesto predavanja pogovor. 3. „Leta 2000 na svetovnem kongresu v Ptuju“ ali „Tukaj se govorijo esperantski“. Veseloigra v enem dejanju. — C. Prosta zabava. Petje, tamburanje, konfeti, šaljiva pošta, licitacija itd. itd. — Vstopnina: Sedeži po 1 K in 60 vin., stojišča po 30 vin. — Ker je čisti dobiček namenjen „Esperantskemu skladu“ za propagando in natisk esp. knjig, se preplačila hvaležno sprejemajo.

Ptujski Nemci se že zopet pripravljajo! Na kaj? Da svetu vnovič pokažejo svojo barbarsko kulturo. Ker se je govorilo, da bo 5. septembra sokolska slavnost v Ptuju, so ptujski buršaki in drugi nemški kulturnosoci že vse pripravili, da bi Slovence zopet nahrulili in potolkli, kakor 13. septembra lanskega leta. A ker presnetih Sokolov takrat ni bilo, pa Nemci čakajo druge ugodne prilike. A surovost je vedno znak barbarstva in bližnjega propada!

Smrti rešil je zasebni uradnik g. Wagner v Ptuju Sletnega dečka Martini, ki je dne 2. septembra, veselo skakaje po plavih padel v Dravo. Goto bi utonil v derocih valovih, da se ni omenjeni gospod z nevarnostjo lastnega življenja, vrgel v vodo in ga tako rešil.

Zgodnja slana. Dne 7. septembra se je že tupatam po ptujskem polju prikazal ta neprijeten in nevarni jesenski gost. Ker je ajda večinoma še v najlepšem cvetu in so letos tudi vsi drugi sadeži zelo zaostali, kmetič s strahom pričakuje vsakega jutra.

Drugi kraji.

Leitersberg. Lep pričetek nemške šole, kjer so na veliki praznik Male gospojnice zidarji in mizarji na občno pohujšanje celi dan delali. Ali obrtna oblast spi? Seveda nemškutarjem v Leitersbergu in Krčevini je dovoljeno vse.

Limbuš. Dne 3. septembra t. l. je Franc Lešnik, kmet v Vrhudolu hotel kad popariti in je vlij v svrhu tega škaš vrele vode v kad. Njegov 6letni sin je stal poleg njega, in ko se je oče za nekaj časa odstranil, je padel sin v kad in pri tem dobil hude opekline po glavi, rokah in nogah. Otoka so drugi dan v bolnišnico odpeljali.

Hoče pri Mariboru. V nedeljo, dne 26. septembra po večernicah se vrši v šoli čebelarški shod. Govori potovalni učitelj g. Franc Jurančič. Čebelarji in prijatelji čebelic iz sosednjih župnij pridite v obilnem številu!

Arnož. Miha Golob, 20 let star delavec pri lesnem trgovcu Zaunshierm v Arnožu je prišel v petek pri žaganju z levo roko preblizu cirkularne žage, katerega mu je prste popolnoma razmesarila.

Pastirji so se stekli na Malo gospojnico zjutraj pri Sv. Miklavžu nižje Maribora. Stirje drugi so 14letnega Lahovega hlapčka tako natolkli po glavi, da je nezavesten obležal. Kaj bo s to mladino?

Ljutomer. Pod tem naslovom je „Narodni List“ štev. 38 na strani 3 pod ljutomerski okraj napadel gđc. Razlag; kjer trdi ta dopisnik, da se je gđc. Razlag, ko sem jaz podpisani delil spominske medaljone, in po dopisnikovem mnenju hotel dati tržkim tčeram, zagnala v mene z besedo, ne tem, tem ne, te niso naše katoliške, te so sokolske in me s tem odvrnila. Resnici na ljubo bodi povedane, da nisem slišal, se gđc. Razlag tako izjaviti. Janko Karba.

Slovenji gradec. S 15. t. m., torej prihodnjo sredo, prevzame za sedaj začasno gostilno v Narodnem domu g. Jožef Radšel iz Pameč, domačin tedaj in obče znan kot zaveden Slovenec. Ker bo de postregel z dobrim vinom in izvrstno kuhinjo — ondi bo namreč vladala iz prejšnjih let iz Narodnega Doma dobro znana gostilničarka M. Stopar — je vsakega Slovenca sveta dolžnost, podpirati svojega somišljenika in v Slovenjem gradu obiskovati gostilno v Narodnem domu. Iz različnih vzrokov so se Slovenci v zadnjem času gostilne v Narodnem domu izogibali. Nedostatki so se odpravili; upamo, da bo zanaprej gostilna v Narodnem domu ena najbolj obiskovanih v Slovenjem gradu.

Pameče pri Slovenjem gradu. V proslavo 50 letnice preselitve škofjskega sedeža iz St. Andraža v Maribor priredi cerkvena stavbna družba pameška dne 12. septembra t. l. ob 3. uri popoldne veselico na vrtu g. Ivana Vrhnjaka z jako zanimivim sporedom. K obilni udeležbi vabi odbor.

Tinsko pri Zibiki. Lep je slovenski svet — a gora mu je cvet — med štajerskimi tudi Marijina božja pot na Tinskem v Šmarski dekaniji. Pet procesij je priromalo na dan Marijinega rojstva — prekrasen jesenski dan na dekliški shod. Velikanski je bil! To bi naj videli razni nasprotniki slovensko-katoliškega imena! Ljudstva — zlasti tokrat deklet, po večini iz Marijinih družb — nepregledno, pisano morje! In kako deklamirajo in kako govorijo! Boljše si skoraj ne moremo zaleteti. Na več kot dvehurnem zborovanju je nastopilo 8 deklamator, 8 deklet s pozdravi ter 11 deklet z daljšimi govori. Shod je priredil ter vodil po sličnem programu kakor mladeniškega v Kostivnici č. g. župnik Gomilšek. Ne vem, ali imajo drugi narodi enake ali vsaj slične dekliške shode — to pa trdimo, da smo lahko ponosni na tako nadarjena dekleta. Ko bodo še bolj organizirana in še bolj in več izobraženih — potem se katoliška slovenska domovina ne boji nikogar!

St. Vid — Grobelno. Narodna igra „Divji lovec“ se na splošno zahteva ponovi dne 12. t. m. Vrši se v novi šoli v St. Vidu ob 3. uri popoldan. Po igri prosta zabava. K obilni udeležbi vabijo — fantje in dekleta.

Nesreča. Dne 3. septembra t. l. je 72 let stara stanovnica Magdalena Ulbin v Lučanah padla s stola in si pri tem zlomila levo roko.

Sv. Jurij ob Taboru. Kdaj bodo občinske volitve? se vprašujejo ljudje. Odgovor: Apat je vložil proti nekaterim pristašem Kmečke zveze rekurz na graško namestništvo, ker jih hoče spraviti iz volilnega imenika. Ko bo rekurz rešen, bodo razpisane volitve. Upamo, da se takrat Kmečka zveza (Apatu) in vsem liberalcem primerno zahvali za to zavlačevanje.

Sv. Jurij ob Taboru. Mesec dni je že minulo, pa še zmirom se rad spomnim zabavno-poučne veselice v okrašenih Krašovčevih gostilnici. Sentjursko cerkveno petje je itak znano, tu smo se divili tudi narodnemu. Posetili so nas trboveljski Orli v kroju, in njihov načelnik brat Zupan je ognjevito govoril o načelih telovadcev, brat Govejšek pa je deklamoval Orlovsko pobratimijo, ki jo je zložil njihov vodja brat Černe. Navdušeno je poudarjal cilje katoliško-narodnega dijaštva abiturijent Lukman. Veseloigra „Pri gospodi“ z ženskimi vlogami nas je poučila, kako treba pri gospodinjstvu ne samo bistre glave, ampak tudi spretnosti in izurjene roke. „Občinski tepček“ pa je s svojimi burkami vzbujal smeha „za počit“. Gledalci smo bili nad vse zadovoljni s sporedom, blagajnik Bralnega društva pa z nami, kakor sem izvedel. Zato pa kmalu spet kaj podobnega!

Mozirje. V nedeljo 19. septembra t. l. se bo igrala v prostorih g. Z. Vasleta v Mozirju ob 3. uri popoldne igra v petih dejanjih „Tihotapec“ pri kateri bo nastopilo blizu 20 diletantov, združenih slov. kat. izobraževalnih društev Mozirje in Nazarje, Zraven bo de tudi petje in tamburanje. Vabijo se vsi od blizu in daleč, da si pridejo ogledat Tihotapec, ki je nekaj novega za sedanji čas.

St. Pavelsko godbeno in pevsko društvo priredi v nedeljo, dne 12. t. m. ob 3. uri popoldne v Marincevi gostilni v Bclenji vasi veliko poljevo dirko za kolesarje, združeno s koncertom in prosto zabavo.

Braslovče. Braslovško gasilno društvo priredi drugo nedeljo, dne 19. t. m. veselico pri g. A. Plaskanu (Golčar). Če bo slabo vreme, se bo vršila veselica v prostorih A. Plaskana. Na sporedu je: Srečolov, šaljiva pošta, streljanje na dobitke in drugi zabavni prizori. Sodeluje tudi reška godba. Vstopnina je prosta. Čisti dobiček je namenjen za napravo raznega potrebnega orodja pri požarni brambi. Razna društva v bližini se prosijo, da na ta dan ne prirejajo veselice.

Zdole pri Brežicah. Dne 31. avgusta t. l. smo imeli pri nas volitev župana. Soglasno je bil izvoljen — že osmič — gospod Martin Pajdaš. Občinski svetovaleci so bili izvoljeni tudi vsi prejšnji. V našem občinskem zastopu so od prvega do zadnjega vsi odborniki zvesti pristaši Kmečke zveze. Seveda vsled tega pretakajo zdolski nemškutarji bridke solze.

Koroško.

Kapla v Rožu. Preteklo nedeljo se je vršil pri nas kmečki shod po paragrafu 2., ker je skrbna vlada javen shod prepovedala. Shoda se je udeležilo veliko število najboljših posestnikov iz celega Roža. Govoril je potovalni učitelj Vl. Pušenjak, ki je razložil v poljudnem govoru namene kmečkih društev. Zborovalci so z zanimanjem sledili izvajanjem govornika; navdušenje za kmečko društvo v Podlujbelju, katero se je ustanovilo za celi Rož, je veliko in je upati, da bodo kmalu vsi kmetje v Rožu člani tega društva. Nasprotniki so imeli ob istem času protishod, na katerem so udeležence svarili pred „slovensko“ nevarnostjo. Pa takih „strahov“ se koroški kmetje več ne boje!

Grebinj. Novi gostilničar v našem Narodnem domu je nastopil dne 1. t. m., namreč gospod Val. Hofmeister, p. d. Vošanik iz St. Lovrenca v St. Petru. Njemu je dala „Hranilnica in posojilnica“ v Velikovec „Narodni dom“ v najem. Gostilniško obrt pa je najemnik vzel v najem od prejšnjega posestnika J. Uranškega. Ker je g. Val. Hofmeister znan kot mož poštenjak skoz in skoz in vrl Slovenec, se bo gotovo potrudil, da bo postregel gostom v vsakem oziru z dobro pijačo in jedjo. Zato tudi pričakujemo, da ga bodo gostje, posebno Slovenci podpirali, da mu bo mogoče dobro izhajati. Z novim letom se otvori tu-

di trgovina z mešanim blagom. S tem se ustreže zlasti okoliškim Slovincem, ki so si tega že davno želeli. Torej Slovenci „Svoji k svojim!“

Velikovec. Prihodnje nedeljo, dne 12. t. m. priredi društvo „Lipa“ svoje mesečno zborovanje in sicer takoj po blagoslovu ob polutreh popoldne v „Narodnem domu“ v Velikovecu. Nasporodu je poučen govor: „Zakaj se tudi duhovniki bavijo s politiko?“, šaloigra „Zaklad“ in tamburanje. Z ozirom na zanimiv govor in zabavno igrjo, pričakujemo, da se bodo Slovence in Slovenci iz mesta in okolice udeležili kar le mogoče mnogoštevilno!

Ljudska knjižnica Slovenske Dijaške Zveze v Guštanju, ki jo je cenovala Zveza v lanskih počitnicah, šteje 45 knjig in je delovala sedaj ravno eno leto. Knjižnico vodi gospod Jožef Dolinšek, organist v Guštanju, pri katerem se izposojujejo knjige. Prebralo se je tekom leta okoli 100 knjig. Bralci so po večini delavci iz Guštanjskih fužin in nekaj kmečkih fantov. — Ni se mnogo prebralo, a za pričetek dovolj. Naše ljudstvo je treba še le navaditi na berilo. Ljudje so segali najraje po Miklovi Zali in po Jurčiču. Ta knjižnica je edina zastopnica slovenske organizacije v našem trgu.

Slovenska priloga nemških gospodarskih poročil je ime listu, ki ga izdaja na dveh straneh koroška kmetijska družba kot prilogo za koroške Slovence. List je pisan še v precej dobri slovenščini, a članki se nam zde „previsoki“. — Dobra volja je tudi nekaj vredna, če bo res dobra in ne politična.

Društvo „Lipa“ v Velikovecu priredi v nedeljo dne 12. septembra v Narodnem domu svojo mesečno zborovanje združeno z veliko ljudsko veselico. Na sporedu so narodni igrokaz „Zaklad“, govori, šalji-va pošta in tamburanje domačega zbora. Vabimo vse Slovence. Pokažite da nas je veliko. Bližnja društva se opozarjajo. Odbor.

Kranjsko.

Otvoritev Triglavskega doma na Kredarici se je vršilo dne 8. septembra. Slovensko planinsko društvo je staro Triglavsko kočjo popolnoma preuredilo in znatno povečalo in tako postavilo tik pod vrhom Triglava nad triglavskim ledenikom ponosen planinski dom. Nova stavba ima svojo zidano klet, vodnjak iz betona, ločeno kuhinjo, dve obednici, skupno ležišče za gospode, skupno ležišče za dame ter 9 ložnih sobic, ki imajo po eno in dve postelji. Vsi prostori so praktični in okusno prirejeni, in krog rodoljubnih planink in planincev je oskrbel za spalne sobice prav lično pohištvo. Triglavski dom bo planinsko zavetišče v naših Alpah. — Pred otvoritvijo je bila ob 11. uri dopoldne v triglavski kapelici maša, ki jo je daroval društveni odbornik gospod Jančko Mlakar. Potem se je vršilo blagoslovljenje novega doma, in se je novi dom slovesno izročil prometu.

Vojaški izgredi so zadnje čase na Kranjskem na dnevnem redu. Na Raketu so vojaški 27. pešpolka (Belgijci) povzročili v neki gostilni velike izgredne, gostilničarja so ranili, potolkli vse steklene posode, polomili stole ter vrata sneli in jih odnesli proč od hiše. Tudi v Begnjah pri Cerknici so se tako surovo obnašali. Pomagali so jim pri tem še Nemci 47. pešpolka, ki so vasi Bežuljak v svoji surovosti hoteli strahovati. Kedaj bo že enkrat konec tem neprestanim provokacijam od strani nemškega vojaštva.

Zborovanje Svobodomislicev v Ljubljani se je vršilo v nedeljo dne 5. septembra v Narodnem domu v Ljubljani. Pristop je imel samo oni, ki je plačal 60 vinarjev in povedal svoje ime in odkod je doma, to pa zato, da bi se ne priplazil poslušati njih vezane otrobe kak priпадnik klerikalnega zmaja. Shoda se je udeležilo okoli 214 oseb, med njimi mnogo socialdemokratov. Med udeleženci je bilo opaziti mnogo sokolov, mestnega arhivarja Aškercia, ki je bil tudi izvoljen za častnega predsednika, kar se mu seveda najboljše spodobilo. Na dnevnem redu so imeli razne govore. Najprvi je prišel ataše hrvatske sekcije. Za njim je prišel na vrsto sam mali glavar Lotrič, ki se je zaletaval v škofa, Terseglava in druge neljube jim osebe. Kisovec je zbranim govoril, kako bodo srečni, ko se bodo dali zažgati. Navsezadnje so se pa med seboj sprli. Prišlo je do pretepa med Svobodomislci, radikalcem in socialdemokrati. Predsednik ni mogel vzdržati več redu. Savani in radikanci so očitali eden drugemu neznajnost. Socialdemokrat Koemur je govoril o neznajnosti načelnika napredne stranke Hribarja, ki je izposloval pravico javnosti salezijanski šoli, na Dunaju se pa izrekel za svobodno šolo. Savani in radikanci dijaki so se jeli med seboj prepirati, Zalar pa pridigovati za izstop iz cerkve. Odbor za svobodno šolo se ni mogel konstituirati, ker je bilo premalo udeležencev (popihali so jo med prepričanimi domov) in ker ni učiteljev. Shod se je žalostno zaključil.

Obrambeno delo.

Odlomki referata cand. iur. A. Ogrizeka na zborovanju katoliško-narodnega dijaštva v Ljubljani, 31. avgusta 1909.)

(Konec.)

Kajpada centralni odbor ne bo mogel opazovati narodnostne razmere posredno, ampak neposredno. In ravno obrambeni odseki, katere sem prej omenil, naj bodo daljnogledi, s katerimi bo centralen odbor za-

sledoval gospodarsko gibanje ob meji. Gospodarska obrambena organizacija naj bi jim izročila tiskovine, iz katerih naj bi se razvil nekak narodnostni zemljiški kataster z natančnimi podatki o velikosti, vrednosti, dolgovih, važnosti za Slovence itd. Ali se na te tiskovine zajedno s prej omenjenimi sestavi, ali naj se vsaka tista posebej, je seveda odvisno od tega, v kaki zvezi naj je K. S. Z. in podobna društva z „Gospodarskim obrambnim društvom“. Člani obrambenega odseka naj si porazdelje med seboj posestva in natančno pazijo na vsak pojav ter ga nemudoma javijo centralnemu odboru. Kaka pot naj vodi do dobrih uspehov, bo pokazala praksa. Tako bi imeli mi zastraženo celo narodno mejo z organiziranimi narodnimi bojovníki, kot so nekaj čuvali naši vojaki našo mejo pred krvoločnimi Turki.

Izdatno protitežje nemškemu kapitalu naj tvori tudi naša gospodarska organizacija. Ako sedaj zva- bi celo zavedne, a gospodarsko slabe brate nemški kapital v svoje mreže, se nam pri dobro izvedeni gospodarski organizaciji niti za omahljivce ni treba dosti bati. Sedaj je pa naš kmet prepuščen docela samemu sebi. Kakor hitro bo pa naš kmet videl, da lahko svoje pridelke po isti ceni proda, kakor njegov nemški sosed, se bo tudi utrdil v narodnem oziru. Taka organizacija nima le velikanski pomen v specifično gospodarskem oziru, ampak istotako tudi v družabnem in narodnem oziru. Ljudje, ki so tam združeni v prijateljstvu in prešinjani v misli „vsi za enega, eden za vse“, bodo gotovo tudi v narodnem oziru nastopili solidarno. In ker bo treba za vodstvo takih organizacij izurjenih moči, naj bi obrambene organizacije skrbale tudi za to, da se v vsakem večjem okraju izuri nekaj ljudi v gospodarski stroki na kak strokovni šoli.

Ali nam bo pa pri ogromnem narodnem davku, ki ga zahteva obstoj našega ljudstva, mogoče konkurirati z Šturmom, ki dobiva velikanske podpore celo iz Nemčije? Kje naj vzamemo mi tako ogromno svoto kapitala kakor Nemci? Gotovo težko vprašanje, a pomisliti moramo, da smo mi v defenzivi in da izobrazba našega ljudstva še ni na višku. In ravno izobrazba, katero moramo dati našemu ljudstvu, mora odtehtati precejšen del sovražnega kapitala; ostali del pa naj odtehta naš protikapital. Kljub temu še bo marsikdo zmajeval z glavo, češ, kje bo pa še tisti protikapital? Gotovo opravičeno vprašanje, a pomisliti moramo zopet, da v naših slovenskih denarnih zavodih imamo precej kapitala nakopičenega, pa nam bodo šli gotovo na roko. Do gotove varne meje se gotovo nobeden zavod ne bo branil dati posojilo, šele ono svoto, ki tega črez ono varno mejo, bi morala prevzeti Gospodarska obrambena organizacija bodisi z poroštvom ali da jo faktično izplača.

Da bo imela organizacija pa zadosten kredit, naj bi jamčile kake večje korporacije, kakor jamči za celjsko Južnoštajersko hranilnico pet okrajnih zastopov, katere bi imele zato seveda določene pravice pri društvu. Kupovati bi morala seveda omenjena obrambena organizacija sama in bi morala imeti za prvi slučaj vedno več tisočakov na razpolago. Kakor Šturm bi naj skrbela za posojila slabo situiranim — a sicer poštenim kmetom — bodisi da sama posodi, bodisi da prevzame garancije pri kakem zavodu in v skrajnem slučaju plača sama vsaj deloma obresti. Razume se, da obmejna organizacija ne bo obdržala posestev, ampak jih takoj inserirala in gotovo se bo našlo še vedno toliko značajnih Slovencev, ki bodo posestvo društvu odkupili. Gotovo pa smo lahko uverjeni, da na tako nemoralen in nepošten način nam ne bo treba loviti naseljencev, kot jih iščejo Nemci. Kajti tako neznačajnega ljudstva, da bi ubogal le za Judežve groše, še mi hvala Bogu nimamo in ga tudi ne bomo imeli, dokler bo ostalo verno kot je zdaj.

Istotako manjka povsod ob meji narodnih trgovcev in obrtnikov, ki imajo na ljudstvo velikanski vpliv. Ravno trgovci ki živijo od slovenskega denarja na Štajerskem, so po večini nemški. In dokler mi nimamo lastnega trgovskega narčaja, se tudi temu ne da odpomoči. Zato naj bi naše obrambene organizacije tudi v tem oziru poskrbele, bodisi da pridne učence pošiljajo, bodisi da stopijo v zvezo s kakim trgovskim društvom, da ono poskrbi za poštenege trgovce. Naj naša trgovska društva tudi skrbijo za narodno obrambo na način sistematičnega naseljevanja in ne samo za svojo strokovno gmotno povzdigo.

Če pomislimo, da ima Šturm tako lahko delo vsled slabega gospodarskega stanja, nam nehoti šine v glavo misel agrarna o razdolževanju kmečkih posestev. Kakor bi bila ugodna rešitev tega vprašanja velevažna za naše kmečko ljudstvo, istotako bi bila epohalnega pomena za naše slovensko ljudstvo. Naš kmet sicer ljubi svojo rodno zemljo, a ko je zadolžen že čez vrat in postane njegovo stanje nezno, tedaj se še le uda usodi in proda svoji dom, četudi tuji. Zato je dolžnost slovenskih in sploh slovenskih poslancev, da zastavijo vse moči za do- gledno rešitev tega vprašanja i s kmečkega i z narodnega stališča.

Kamorkoli greš, kjerkoli vidiš našega kmeta v dotiki z uradom, povsod opaziš velikanski respekt našega ljudstva pred nemščino. Ne ljubezen ampak respekt, pravim. Saj tudi ni čuda; odkar se je začel stik z Nemci, povsod je videlo ljudstvo le nemško gospodo. Le Nemec mu je zapovedal, Nemec kaznoval, le Nemec uradoval, in sicer le v blaženi nemščini.

Da! Še sedaj imajo naši ljudje to fiksno idejo, da je le tisti popolen inteligent, ki govori v blaženi nemščini. Nemščina je pri nas na nekateremu nekaj tako vzvišenega, da si ne želi otrokom druge dedščine nego le znanje ljube nemščine. In izbiti našemu ljudstvu to fiksno idejo z glave, to bodi naša naloga.

Naše ljudstvo naj spozna, da mu mora biti materini jezik mnogo ljubši nego tuji. Naši uradi pa gotovo niso in tudi še ne bodo v dolgem času sposobni vcepiti ljudstvu narodni ponos. Za to moramo poskrbeti drugi z velikimi manifestacijami in podučnimi tečajji itd. Posebno blagodejno bi lahko vplivale knjižnice na narodni ponos. Le žalibog, da imamo le malo, malo za to sposobnih knjig. Vsakovrstne indijanske in roparske povesti in priori ne bodo navdušile bravce; sicer pa tudi druge knjige, četudi pristni slovenski romani, še dozdaj nimajo take oblike, kakor bi morale imeti. Hrvati so v tem oziru mnogo na boljšem, samo škoda, da krasne narodne knjige, kakor so n. pr. od Šenoe, niso bolj popularizirane. Naše knjige naj nosijo na sebi pečat narodnega ponosa, naj bodo spisane v taki obliki, da se bo čitatelju srce tajalo ljubezni do naroda slovenskega. Na to slabo stran naših pisateljev je treba v javnosti opozoriti. Slovenska obrambena društva, še lažje pa Mohorjeva družba, naj razpišejo nagrade za knjige, pisane v narodnem duhu, bodisi pripovedovalne, bodisi dramatične oblike. Ta mizerija pa ne vlada samo pri spisih za odraslo mladino, ampak tudi pri knjigah za ljudskošolsko dečo. Povesti, katere sedaj berejo naši otroci, so sicer za otroke, a sposobne niso, z malimi izjemami, otroke narodno vzgojiti. In vendar je pri nas, zlasti v obmejnih krajih neobhodno potrebno, da se že otrokom vcepi narodni ponos in ljubezen. Naj v bodoče naši pedagogi resno upoštevajo, da bomo lahko v kratkem razpolagali tudi s tako literaturo. V knjigah za otroke naj ne bodo le gole črke, ampak vsebujejo naj poleg lepe narodne vsebine, tudi privlačne ilustracije. Saj je vendar vsakemu izmed nas še v spominu, kako smo kot otroci mnogo raje posegali po ilustriranih nego po praznih knjigah. Da! Celotni marsikateri maleček, ki sicer ne bere rad, bo že iz radovednosti do podobe vzel knjigo v roke in jo čital. Organizacije, ki so v tesni zvezi z našo mladino, naj se z vso vmo zavamejo za vresničenje te zahteve, zlasti naše učiteljske organizacije lahko za to mnogo store. Eventuelno se lahko za take knjige razpiše nagrada od tega ali onega društva.

Pustimo zabavne knjige in preidimo na naša ljudskošolska berila in začetnice. Prelistajmo in odgovorimo si odkritosrčno, ali nam diha iz teh knjig ljubezen do lastnega naroda? Žalibog ne! In vendar zahteva celo šolska postava, da se naj otroci vzgajajo v ljubezni do lastnega naroda. Zakaj se torej tukaj ne ravnamo po postavi, ko se gre za naš interes, kjer v našo škodo, tam poskrbe drugi, da se po njej ravnamo? Sedanje šolske knjige učitelju niti ne nudijo prilike, otroke resnično narodno vzgajati. Čehi se v tem oziru mnogo bolj drže po postavi. Tako se Nemci hudujejo nad Čehi, ker ima neko berilo ljudskošolske knjige sledečo vsebino: Jaz govorim češko, jaz sem Čeh, Moja sestra Lili je tudi Čehinja. Sosedov Hvalek je tudi Čeh. Mi vsi smo Čehi. Kaj je naša domovina vemo. Češka dežela je. Mi ljubimo našo deželo. Nadalje čitamo v berilu, v katerem opisuje pisatelj zgodovino vladanja cesarja Frana Josipa I., kako skrb je obračal česki narod ustanavljanju narodnih šol. Tu po vrsti našteva kako so nastale češke šole in češka šolska društva. Na ta način bi tudi lahko pri nas dober naroden učitelj na podlagi takih beril že mladino navdušil za ljubezen do naroda in jo seznanil z našimi obrambnimi društvi.

Da bi se širša javnost bolj začela zanimati za obmejno delo, naj bi v bodoče S. D. Z. izdala razglednice s posebno narodno eksponiranimi kraji. Nadalje bi se lahko sestavila zbirka vseh takih krajev v obliki malega koledarčka, kakor dobivamo po mestih zbirko vseh glavnih ulic in poslopij tega ali onega mesta. V spodbudo naše mladine pa bi naj napravila lepe male podobe z narodnega življenja. Kadar se aranžirajo velike slavnosti ali pa tudi sicer o primernih priložnostih bi lahko ta ali ona obrambena organizacija napravila nekako panoramo vseh narodno imenitnih krajev in poslopij, kakor delajo češka obrambena društva. Tako dosežejo dvojni uspehi, namreč lepo svoto dohodkov in drugič vzbudijo zanimanje za ogrožene kraje in mogočno povzdignejo narodno zavest.

Če hočemo seznaniti širše kroge z idejo obrambe, moramo dati našim narodnim delavcem tudi dobra navodila. A do danes še ne eksistira pri nas niti ena knjiga, ki bi natančno orisala metodo obrambenega dela, kakor imajo Nemci ali Čehi. Za prvo je spisal obširno delo „Deutsche Arbeit in Böhmen“ Rauchberger, za Čeha pa državni poslanec Hubka izborna delo, naslovljeno „Manjšinsko delo“. Dokler ne vstane med nami kakšen, sličen znanstvenik, lahko S. D. Z. temu odpomore na ta način, da izda poljudno tozadevno knjigo; knjiga naj obsega delovanje nemških napačalnih društev in kratek načrt obrambenega dela.

Z ozirom na potrebo juridičnega znanja pri intenzivnem narodnem delu je nujno potrebno, da S. D. Z. obelodani kar v najkrajšem času narodnostno juridično knjigo, v kateri naj bo zbran ves material tičeč se narodnega vprašanja. Mi se sedaj kar

lovimo za paragrafi in niti ne vemo, kaj nam je po postavi zaježeno, kaj ne. Slovenski juristi naj si delo razdele in zberejo ves juridičen material, kar bode našim narodnim delavcem izdatno olajšalo delo in trud.

V svrhu populariziranja obrambene misli bomo morali v doglednem času misliti na naš lasten „Manjšinski vestnik“, kakor izdaje Ciril-Metodova družba „Slovenski branik“. Poleg drugega naj bi bili v tem mesečniku odprti predali tudi za ogrske, beneške in druge prekmejne Slovence. Seveda bi morale imeti vse naše katoliške organizacije, ki lahko le kaj storijo v obrambo narodo, eden in isti list. In ravno to me navaja na drugo misel, katero je že zadnji čas F. T. sprožil v slovensko katoliškem časopisu. Poiskati moramo primeren centum, okoli katerega se bodo središčile vse naše kat. organizacije K. S. Z. in S. D. D. do najmanjše teh organizacij Orli, Dekl. in Mlad. Zveze. Še-le tedaj nam bo mogoče uglasiti našo pot in ustvariti sistematično in dobro premišljeno delovanje vseh obmejnih faktorjev po resničnem pregovoru:

Pomagaj si sam in Bog ti bo pomagal.

Veleizdajniški proces.

Državni pravdnik nastopi svoj interesantni govor in pravi nekako takole: Slavno sodišče! Zločin veleizdajstva je označen v par. 58. kaz. zak. To moram pripomniti, ker moramo vedno misliti na to, da bo naša sodba objektivna, da uvažujemo važnost obtožnice in tudi resnično rešimo našo nalogo. Predmet sam na sebi že zahteva, da gre razdeljeno predelam. Prvo je, ali obstoji res zločin veleizdaje, a drugo je zločin subjektivne krivde. Slavno sodišče! Kazenski zakon pravi pod „a“ v par. 58. da je oni okrivljen na veleizdaji, ki hoče odtrgati zemljo od monarhije. To je tako jasno povedano, da ni niti treba dalje razpravljati o tem. Zagovorniki so dejali, da je obtožnica neosnovana na zakonu z razlogom, da tekst gori omenjenega paragrafa ne odgovarja več istini, ker se je prenaresil vsled državnopravnih premen leta 1867. zak. odstavek XI. Naslov avstrijskega cesarja je dobila Velikanstvo, ko se je odreklo naslovu rimsko-nemškega cesarja. Od tedaj se država ne imenuje več samo Avstrija, ampak Avstro-Ogrska monarhija. Premenjen je pa samo naslov, pravni subjekt avstrijske države je pa ostal še nespremenjen. Nikdo ne more reči, da kazenski zakon ne štiti cele monarhije. V monarhiji so tri politični teritoriji: Avstrijski, Ogrski in Hrvaški. Avstro-Ogrska je danes isto, kar je nekdanj bila kot civitas simplex recte avstrijsko cesarstvo. To je nekako smisel omenjenega zakona, ki pa se ne sme tolmачiti z državno-pravnega stališča. Za konito podlogo dispozitivnega dela obtožnice nisem niti najmanj premenil ako sem toraj rabil izraz Avstro-Ogrska. Zločin veleizdaje je isti ali se gre za izdajo Hrvatske ali pa Češke.

Zagovorniki trde, da Bosna in Hercegovina niso bile pred aneksijo zavezni del monarhije. No zakon ne zaščituje samo teritorialnega obsega temveč tudi upravnega. To najbolj potrjuje znana banjaška obsodba pred aneksijo. Veleizdajniški zločin je zločin proti narodu in zemlji-državi, državni volji in oblasti. Državna oblast mora varovati življenje vsakega poedineca v državi. Zato se mora tudi radikalno postopati pri tem zločinu.

Tudi zakonito dovoljena cirilica je bila sredstvo za veleizdajo, to se je jasno pokazalo v Pribičevićem statutu. So tudi zločini o katerih obtoženci taje, da bi bili veleizdajniški. Taki bi bili n. pr. teroristično in nasilno razširjanje srbskega imena, zavešči, cirilice, zastave, grbovi in osnove socialnih in kulturnih institucij, populariziranje kralja Petra, teženje pod srbsko žezlo (Kaj pa Nemci in jih društva v državi, frankfurterice, teženje preko meje pod tuje žezlo, veleizdajalske pesmi? — Opmb. ured.)

Nastič pod obtožbo. Na ovadbo urednika „Srb-ske Riječi“, Aleksandra Omčikusa, je državno pravdnštvo vendarle uvedlo kazensko postopanje proti zagrebški glavni priči Nastiču. Te dni je bil zaslišan priča Dušan Babič. Kakor zatrjujejo, bo državno pravdnštvo dalo aretirati Nastiča, ki biva sedaj na Dunaju, ako ne bo preje utekel v inozemstvo.

Narodno gospodarstvo.

Organizacija poljedelskih delavcev.

V zadnjem času se je jelo precej gibati v pri-log kmetijskim delavcem. Seveda morajo kmetijski in poljedelski delavci tudi sami k temu pripomniti, da se njih stan kolikor toliko zboljša. Da se vloseže ta cilj, mora prvič država in širša javnost k temu pripomoči, drugič je pa na mestu samopomoč. Nobeden od obeh činiteljev ne bo ničesar opravil, ako je osamljen, ravnotako tudi samopomoč ne, ker potrebuje podpore zakonodajstva in države. Da se vloseže državna pomoč in podpora je potrebna najprvo in v prvi vrsti organizacija kmetijskih in poljedelskih delavcev. Oblika te organizacije pa ne sme imeti značaja kake rudarske družbe, ker to naše celotno narodno gospodarstvo najbolj oškoduje in zato tudi ne nudi nikake prednosti pomoči iščočim delavcem. Ne glede na oškodovanje narodnega gospodarstva, se mora pomisliti, da tukaj nimamo opraviti s ka-

kim kapitalističnim gospodarskim sistemom, kot pri industriji in tudi deloma pri obrti. Naš najprvi namen mora biti zboljšanje stanja narodnega gospodarstva po naših deželah. Le na ta način je možno odpomoči slabemu gospodarskemu stanju.

Organizacija poljedelskih in kmetijskih delavcev naj ima tedaj obliko in značaj delavskega društva, ki si je postavilo nalogo, da kulturelno in gospodarsko zanje deluje. Podlaga tega društva mora na vsak način biti krščanska, ako hoče društvo dobro prosperovati, ker le jedino po krščanskih načelih je možno nesebično delovati in zastopati interese delavcev in poljedelskih pomagačev. V sedanjem času ni na mestu deliti kmetijskega posla od poljedelskih delavcev. Strah med kmeti radi kake upeljave organizacij med poljedelske delavce je prazen in neosnovan. Vsak pravi in razumen kmetovalec mora biti vesel, da se kmetijski delavci združijo v organizacije. Ne samo zato, ker bi jih prej ali slej ugrabila socialna demokracija, ampak tudi zato, ker mora kmetijsko-poljedelska delavska organizacija programatično zahtevati zboljšanje gospodarskega položaja kmetijskih gospodarjev, da si s tem potem zboljša svoj položaj. Brez dobrega gospodarskega položaja torej ni misliti na zboljšanje delavskega vprašanja. Ta organizacija bi tudi pomogočila se osamosvojiti. Priden in delaven poljedelski delavec bi se s pomočjo organizacije lahko tako daleč povspel, da bi postal samostojen. Organizacija bi vodila posredovalnico za kmetijske delavce in domače hranilnice, ki bi pomagale s posojili na male obresti pridnemu kmetijskemu delavcu, da si nakupi lastno grudo. To bi pač bila najplemenitejša naloga organizacije. Le na ta način je možno pridoliti si zopet dovolj dobrih delavskih moči na deželo, ker ima stališče in položaj za bodočnost izboljšan.

Seveda mora priskočiti tu na pomoč država sama, ker brez njene pomoči je težko misliti na uvedbo tako velike organizacije. Na vsak način pa mora pričeti orati ledino že organizacija sama, ki si pozneje izprosi državno podporo. Kmetijski delavec potrebuje tudi kakor vsakdo drugi, neko svetovalnico za pravne zadeve v vseh vprašanjih njegovih delavskih razmer. To je zopet naloga organizacije, da mu to brezplačno preskrbi.

Za samske posle se mora poskrbeti, posebno ko se prične starostno preskrbovanje, za zgradbo starostnih preskrbovališč, ki bi nudili poslom na stare dni bolj udobno življenje in lepšo domačijo za zaslužene dni. (Ne sme se pa to zamenjati s že obstoječimi ubožnicami in hiračnicami.) Vse to se je že tu pa tam uvedlo po Nemškem, kjer so že zdavnaj spoznali, da jedino tako dosežejo enkrat vsaj deloma neko odpomoč v vprašanju poljedelskih delavcev.

Kmetijski in poljedelski delavci in pomagači, organizirajte se na krščanski podlagi, osnujte si svojo mogočno organizacijo in delajte roko v roki s kmečkimi gospodarji za zboljšanje kmetijsko-gospodarskega in vašega vprašanja!

Tržne cene v Mariboru za 50 kg.: Pšenica K 28.—; rž K 18.—; ječmen K 17.—; oves K 17.—; kornuza K 19.—; proso K 20.—; ajda K 18.—; seno K 10.—; slama K 8.—; fižol po kg 28 vin.; grah K 0.52 vin.; leča K 0.64 vin.; krompir K 0.08 vin.; mleko 1 liter po K 0.22 vinarjev in eno jajce po K 0.08 vinarjev.

Narodno-obrambno delo.

Napredni nabiralci. Klub slovenskih naprednih akademikov v Celju si je 20. september — ta narodni praznik, kakor ga imenuje — izbral za svoj dan. Bo ta dan po vseh krajih zelene Štajerske nabiral za narodne namene. V to svrhu je razposlal na vse strani nabiralno polo z oklicem, naj vsi brez ozira na strankarske strasti složno manifestiramo proti vsem krivicam, ki se nam gode na lastnih tleh, s tem, da položimo mali dar domovini na oltar. — Ker se gre za manifestacijo z denarjem, smo upravičeni, da pred vsem vprašamo, zakaj se bo porabil nabrani denar. Liberalni akademiki odgovarjajo: nabrana svota se bo razdelila v prvi vrsti Ciril-Metodovi družbi. — Ker so se nabiralne pole poslale tudi našim somišljenikom, se jim prisoja, da bi s svojim denarjem podpirali družbo, ki je zadnji dve leti postala praveca eldorado raznih žrjavov in jo je liberalna in radikalna mladež popolnoma vzela v zakup. Mi bi naj torej z lastnim denarjem prispevali, da se plačujejo razni liberalni agitatorji in svobodomiselnih učitelji, prilagali naj bi, da držaba lahko plačuje kake Peske in Kose. — Drugi namen, za katerega se bo na dan „narodnih mučnikov“ pobiralo, so ljudske knjižnice na Štajerskem. Liberalni akademiki bodo seveda podpirali tiste knjižnice, ki so jih sami ustanovili in jih sami komaj vzdržujejo, to je liberalne knjižnice, kjer se našemu ljudstvu nudi tudi strup.

Tudi Št. Iljski dom bo bojda nekaj dobil. Dober je ta namen, toda ne ve se, po katerem ključu bodo delili. Upravičen je sum, da bo njihova roka na tisto stran najbolj radodarna, na katero jih vleče liberalno srce, da bodi torej liberalne organizacije največ dobile.

Pozivljamo torej svoje somišljenike, naj te znamenite dni, ko naša krščanska obrambena organizacija dobi trdni in obširni temelj in se izpopolni, pridno pobirajo in darujejo za šentiljski dom in sploh za obmejne Slovence.

Za sklad obmejnih Slovencev so nadalje darovali sledeči: Zbirka na 3. sestanku gorenjskega pododbora S. D. Z. na Primskovem (druga pošiljatev) 20 kron; Franc Kerhne, kaplan v Ljubljani, 20 kron; Gregor Šlibar, župnik, Rudnik, 20 kron; Na sestanku abiturijentov na Vrhniki nabral g. G. Kalin 21 kron; Dr. Franc Perne, Kranj, 20 kron; Ivan Trpin, župnik, Mošnje, 20 kron; K. s. izobraževalno društvo, Škofja Loka (nabral J. Langerholz), 27 kron 14 vinarjev; Franc Avsec, župnik, Sv. Jurij pod Kumom, 20 kron; Franc Hiersche, župnik, Radeče pri Zidanem mostu, 20 kron; Jan. Zupan, župnik, Hrenovica, 20 kron; Ivan Sušnik, kanonik, Ljubljana, 20 kron; Franc Žličar, tajnik posojilnice v Št. Jurju, zbral na gostiji Ivana Zorkota 21 K 10 vin.; Neimenovan 20 kron; Na komerzu slovenskega katoliško-narodnega dijaštva v hotelu „Union“ v Ljubljani dne 1. septembra nabrala F. T. in I. K. 10 kron; Janez Vidovic, stolni kanonik, Celovec, 20 kron; Fran Demšar, državni in deželni poslanec, Češnjice, 20 kron; Jernej Podbevšek, kaplan, Cerkljica, 20 kron; Gregor Jakelj, župnik v pokoju, Zapoge, 20 kron; Peter Gorjup, kaplan, Sevnica, 20 kron; Anton Teul, župnik, 20 kron; Anton Kaplan, župnik v Medgorju, 20 kron; Anton Jamnik, župnik na Selih, 20 kron; Bralno društvo pri Kapeli 20 kron; Franc Švara, kaplan, Devin, 20 kron; Dr. A. Breclj v Gorici 20 kron; Jožef Kolarič, župnik v Smartnem na Paki, 20 kron.

Nadalje so darovali:

Iz kazenske poravnave, pisarna odv. Vencajza, 10 kron; Vesela družba v županovi uti v Črnem vrhu 10 kron; Srečko Luštrek, dijak, Verje, 3 krone; Mala družba, zbrana pri Lobetu v Zagradcu, 2 kroni 10 vin.; Jakob Pavlovič, železniški čuvaj, Brezovica, nabral na veselici 29 m. m. 12 kron; J. Omers, Sežana, 5 kron; Anton Smolej, Dorje, 2 kroni; Župni urad Št. Janž 2 kroni; Vesela družba v gostilni Kompolšek na Kamenem 2 kroni; Jože Merber, deželni cestar, Radeče, 2 kroni; Upravištvo „Zarje“ v Trstu 2 kroni 60 vin.; Andrej Kranjc, Ljubljana, 10 kron.

Bratje! Le pogumno naprej! Pokažite, da imate odprte roke in usmiljeno srce za trpečega obmejnega brata!

Dar. Gospodu Jožetu Preskerju v Zrečah pri Konjicah se v imenu Sklada obmejnih Slovencev iskreno zahvalujemo za 8 kron, katere nam je izročil gospod fianačni svetnik Mikolji.

Razgled po svetu.

Veleizdaja na Tridentinskem. V Tridentu so aretirali več uglednih oseb, pri katerih so pri hišnih preiskavah našli razne izdajniške spise ter tudi fotografije. Ravnatelj lista „Alto Adige“ se tudi nahaja med aretiranci. Vojaška oblast čuva aretirance. Stvar je skrivnostna. Vlada je društvu Unione Ginnastica prepovedala kroj, ki je preveč sličen vojaški uniformi Italije in ker je več udov tega društva zapletenih v tej izdajniški aferi.

Glas soproga. Iz Pariza poročajo: Neka žena pomorskega kapitana, ki je bil večkrat na potovanju, si je nabavila fonograf, v katerega je moral mož, ko je bil doma, govoriti, da je mogla ljubeča žena, ko se je vozil daleč od nje po širokem morju, naslajati se vsaj ob njegovem glasu. Toda to veselje ni trajalo dolgo. Prišli so tatovi in z drugimi stvarmi vred vzeli seboj tudi fonograf. Žena je bila vsa obupana. Ko se nekoč žalostna sprehaja po nekem predmestju zasliši iz neke gostilne glas svojega ljubljene soproga. Kako, se je li že vrnil, si je mislila vzradošena ženka. Naposled se uveri, da je to le fonograf. S pomočjo policije se poda v gostilno, kjer so zaprli tatove. Tako je gospa prišla zopet do fonografa in ukradenih stvari.

Kako se je neki milijonar maščeval. Neki bal-timorski milijonar je kupil od nekega špekulanta v modernem kopališču Long Branch v Newjerseju letovišče v najelegantnejši ulici Maris Avenue. Milijonar je hišo drago plačal, pa se je kmalu uveril, da ga je špekulant, ki je imel v kopališču skoro vse vile, grdo ogoljufal. Milijonar pa si je zmisli kruto osveto. Dal je na hišo nabiti napis: „Brezplačno prenočišče za črnce“. Od tega dne se je privadilo v ulico Maris Avenue polno črncev, ki so v letovišču dobili zastoj jed, pijačo in prenočišče. Ker pa elegantni Američani sovražijo in prezirajo zamorce, so vsi posetniki kopališča, ki so stanovali v hišah dotičnega špekulanta, zapustili ulico Maris Avenue in se preselili drugam, kjer ni bilo zamorcev. Milijonar si je od veselja trl roke in se smejal goljufivemu špekulantu.

Ivan Orth res živi in je do zadnjega časa delal kot strojnik v Painesvilleju, blizu Clevelanda. Avstrijski podkonzul baron Pavel Forster v Clevelandu pa trdi, da ima avstrijska vlada popolnoma jasne dokaze, da Ivan Orth iz Painesvilleja ni identičen z bivšim nadvojvodom Ivanom Salvatorjem. John Ort vključ temu še vedno zatrjuje, da je bivši nadvojvoda. Stopil je v službo pri nekem clevelandskem listu, za kateri bo napisal celo serijo člankov o avstrijskem dvornem življenju. John Orth je pač navlihan amerikanec, toda avstrijskega dvora še ni videl.

Avtomobil za obstreljevanje zrakoplovov. Kakor hitro so bili zrakoplovi sprejeti v vojno službo, se je že tudi pokazala skrb, kako jih uničevati. Izdelanih je že mnogo vzorcev, med katerimi je zlasti zanimiv oklepen avtomobil s 5 cm brezstrelnim topom, ki je montiran tako, da se ga lahko obrne navpično ali pa poševno. Top strelja v daljavo do 7800 metrov. avtomobilu je prostora za 5 mož in tehta popolnoma opremljen za službo 3200 kg. Motor ima 60 konjskih sil in more zmagati tudi precejšnje strmine.

MALA NAZNANILA

ki se sprejemajo po 2 vin. od besede, najmanjši znesek je 50 vinarjev.

Kdor želi pojasniti o rečeh, ki so naznanjene v inseratnem delu, naj pridene za odgovor znamko 10 vinarjev. Drugače se ne odgovori.

Proda se stroj 30 PH za paro, katerega si kupci lahko ogledajo dne 10. in 11. t. m. v parni žagi, Melje, Maribor. 198

Trgovski učenec se sprejme takoj pri trdku J. Golihleb, Polzela v Sav. dolini. 199

Hiša s trgovino mešanega blaga, z gostilno, prenočiščem in z malim posestvom v Podčetrtnu se zaradi družinskih razmer pod ugodnimi pogoji takoj proda, ozir. odda v najem. To zadevajoča vprašanja naj se blagovolijo doposlati lastniku g. Martinu Jug, trgovcu v St. Petru pod Sv. gorami. 155

Novoizidana, dvonadstropna hiša, 8 let prosta davka, s popolnoma novo opravo, lepim dvoriščem in majhnim vrtom se pod ugodnimi plačilnimi pogoji v Mariboru proda. Kje, pove upravnistvo lista.

Učenca s primerano šolsko izobrazbo, kateri ima veselje do trgovine in je poštenih staršev, sprejme Jakob Sem, trgovina z mešanim blagom pri Sv. Frančišku Ks. v Savinski dolini.

Orgle.

Radi naprave novih orgelj v župnijski cerkvi v Cirkovcih se stare orgle z 10 registri ceno prodajo. Tozadevna vprašanja naj se naslavljajo na Josip Brandl, izdelovatelj orgelj v Mariboru. 192

Naznanjam, da sem otvoril vino-toč čez ulico in da točim vino domačega pridelka po najnižji ceni. Za obilen obisk se priporoča Pajk Jožef, veleposestnik, Dol pri Planini. 153

Pozor Slovenci?

Izdelujem obleke vsake vrste iz garantirano pristnega domačega in tujega sukna po najnižji ceni. Postrežba točna in solidna. Franjo Pajk, krojač, Dol pri Planini. 154

Dva dijaka se sprejmeta na hrano in stanovanje pri poštenu družini. Naslov v upravnistvu. 195

Sprejmeta se dve gospodini iz boljše hiše ki obiskujeta šolo, na hrano in stanovanje. Pismene ponudbe pod A. P. na upravnistvo „Stražec“. 193

Hotel**Pri belem volu v Celju**

sredi mesta, blizu vseh uradov; za tujce 30 sob z vso ugodnostjo pri nizkih cenah, tudi mesečna stanovanja s hrano za letoviščarje; izborna kuhinja, vedno sveže pivo, različna vina; po letu senčnat vrt; vozovi v hiši vsak čas na razpolago: : : 51

se priporoča za obilni obisk. :

Slovenski krojač Jakob Vezjak

v Mariboru, Šolska ulica 4

se priporoča slavnemu občinstvu za izdelovanje vsakovrstnih oblek za gospode in dečke po najnovejšem kroju. Velika zaloga vsakovrstnega : : : sukna iz domačih in tujih tovarn. : : : :

Izdelujejo se tudi vsakovrstne pletenine na stroje. 36

Izvrstno domače usnje :

priporoča po najnižji ceni

Elizabeta Welle, usnjarija v Framu. 71

Ljudska hranilnica in posojilnica v Celju,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo,

v lastni hiši (Hotel pri belem volu) v CELJU, Graška cesta.

Poštno hranilnični račun št. 92.465. — Telefon št. 8.

Hranilne vloge se obrestujejo po 4½% brez odbitka rentnega davka.

Domači hranilniki se dajejo na dom brezplačno.

Hranilne knjižice drugih zavodov se sprejemajo kot vloge, ne da bi se obrestovanje prekinilo.

Oskrbuje svojim članom izterjevanje njihovih terjatev.

Brezplačno reševanje vseh zadev. 4

Slovenski brivec!

Prečastiti duhovščini in slavnemu občinstvu najtopleje priporočam svojo

moderno urejeno brivnico.

:: Postrežba čista, točna in solidna. ::

Izdelujem tudi lasulje in kupujem lase.

IVAN BERGLEZ, brivec

Maribor, Šolska ulica 2. 55

Ignac Božič

narodni krojač v Mariboru,

Tegethofova ulica 16, v hiši dr. Rosine

se priporoča slavnemu občinstvu, kakor tudi preč. duhovščini za izdelovanje vsakovrstnih oblek in talarjev po najnižji ceni. Zaloga vsakovrstnega blaga in gotovih pelerin. 78

V nujnih potrebah se vsakovrstna obleka v 24 urah zgotovi.

Olje

od motorja oddaje 100 kg. po 25 K.

Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

Cerkveni in sobni slikar in pleskar

Franjo Horvat

MARIBOR, Kasinogasse štev. 2.

Se priporoča veleč. duhovščini in slavnemu občinstvu za slikanje cerkev, dvoran, sob, društvenih odrov, napisov na steno, deske, plošče in steklo ter za vsa v pleskarsko in slikarsko stroko spadajoča : : dela. : : 53

Postrežba točna! : : : : Cene nizke!

Karol Tratnik, Maribor

Župnijska ulica št. 3.

se priporoča prečastiti duhovščini za naročila različnih moštanc, kelihov, ciborijev, lestencev, svečnikov, križov, itd. Staro cerkveno orodje popravljam pozlatim in posrebrim v ognju. Mnogo priznanih pisem na razpolago. Svoji k svojim. 38 Svoji k svojim!

Brzjavi: „Kamnoseška in industrijska zadruga Celje“.

Prva južnoštajerska kamnoseška industrijska družba

Brzjavi: „Kamnoseška in industrijska zadruga Celje“.

Edino narodno kamno-

seško podjetje v CELJU.

Stavbena in umetna kamnoseška : : : obrt s strojnim obratom. : : :

Izvrševanje vseh stavbenih del: kakor stopnice, fasad, podbojev, pomolov, nastavkov itd. iz različnih : : : kamenov in cementa. : : :

Specialna delavnica in podobarski atelje za umetna cerkvena dela kakor: altarjev, obhajilnih miz, prižnic, kropilnih in krstnih : : : kamnov itd. : : :

Brušenje, puliranje in struganje : : : kamena s stroji. : : :

Mnogoštevilna zaloga nagrobnih spomenikov iz različnih marmornih vrst granitov in sijenitov po raznovrstnih narisih in nizkih cenah.

Naprava zidanih ali betoniranih : : : rodbinskih grobišč (rakev). : : :

Tlakovanje cerkva, dvoran in hodnikov s šamotnim ali cementnim : : : tlakom. : : :

Izdelovanje pohištvenih plošč iz različnih najbolj idočih marmornih : : : vrst v vseh oblikah. : : : Popravljanje spomenikov, izdelovanje : : : vanje napisov v iste. : : :

Spodnještajerska ljudska posojilnica v MARIBORU,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Stolna ulica št. 6 (med glavnim trgom in stolno cerkvijo).

Hranilne vloge

se sprejemajo od vsakega in se obrestujejo: navadne po 4%, proti 3 mesečni odpovedi po 4½%. Obresti se pripisujejo h kapitalu 1. januarja in 1. julija vsakega leta. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so poštne hranilne položnice na razpolago (šek konto 97.078). Rentni davek plača posojilnica sama.

Posojila se dajejo

le članom in sicer: na vknjižbo proti pupilarni varnosti po 4½%, na vknjižbo sploh po 5%, na vknjižbo in poroštvo po 5½%, in na osebni kredit po 6%. Nadalje izposoje na zastavo vrednostnih papirjev. Dolgove pri drugih denarnih zavodih prevzame posojilnica v svojo last proti povrnitvi gotovih stroškov, ki pa nikdar ne presegajo 7 kron. — Prošnje za vknjižbo dela posojilnica brezplačno, stranka plača le koleke.

Uradne ure

so vsako sredo in četrtek od 9. do 12. dopoldne in vsako soboto od 8 do 12 dopoldne, izven praznikov. — V uradnih urah se sprejema in izplačuje denar.

Pojasnila se dajejo

in prošnje sprejemajo vsak delavnik od 8.—12. dopoldne in od 2.—5. popoldne 6

Posojilnica ima tudi na razpolago domače hranilne nakupovalnice.

Nikdar

vas ne bode grevalo, ako se enkrat prepričate o velikanški zalogi in čudovito nizkih cenah v veletrgovski hiši

R. Stermecki, Celje.

Vzorci proti vrnitvi in pošiljatve čez K 20.— franko. Haras volna v vseh barvah ščenje 100 gr. 66 vin., in čista volna „Imperial“ 84 v.

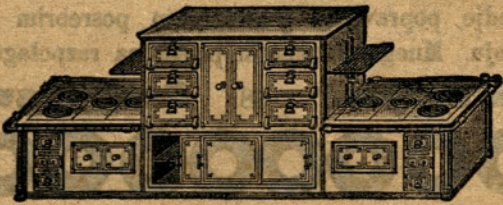
Odvetnik

Dr. Alojz Bratkovič

vljudno naznanja, da je otvoril s 1. septembrom 1909 svojo odvetniško pisarno v Slov. Gradcu.

Tovarna za peči H. KOLOSEUS

Wels, Gornje Avstrijsko.

Izvrstne in v vsakem oziru nedosegljive peči iz železa, emaila, porcelana, majolike za gospodarstvo, hotele, restavracije itd. — Naprave za kuhinjo s soparom, s plinom in peči na plin. Dobe se v vsaki trgovini, kjer ne, se pošljejo takoj. Zahtevajo se naj „Originalni Koloseus-štedilniki in manj vredni izdelki naj se vračajo. Ceniki zastoj.

Prodajalko

v stroki mešanega blaga dobro izurjeno in trgovskega učenca ali učenko sprejme takoj tvrdka **Franc Vrečko v Šoštanj-u.**

Cerkveni slikar

Peter Marković

akadem. slikar v Rožeku na Koroškem

se priporoča čast. gg. duhovnikom in sl. slov. občinstvu za slikanje raznih cerkvenih slikarij, božjih grobov, altarnih in bandernih slik, križevih potov itd. vse na posebno trpežno platno in v jako stanovitnih barvah; popravlja umetniško stare umetne slike. Sprejema vsa večja dela: slikanje cerkvâ v različnih slogih, cele notranje poprave cerkvâ (v tem slučaju poskrbi in posreduje vse druge umetnike in rokodelce). Cene po dogovoru in brez vse konkurence.

Slovenci! Podpirajte svoje somišljenike!

Restavracija

Narodni dom

v Mariboru.

Izhorna kuhinja, izvrstna vina kakor: haloško, ljutomersko, dr. Thurnejev muškatelec, mozlec, vinarec, bizeljčan, konjičan itd. Pivo iz budjeviške češke pivovarne. Po letu udobno kegljišče. Vrtni paviljoni. Sobe za tujce.

Za obilni obisk se priporoča 37 **Lojzika Leon.**

Motor-bicikl

lahko kolo PH 1½ se proda takoj za 360 kron. — Denar se mora pri sprejetju kolesa izročiti. — Več pove Upravišstvo „Straže“.

Za nakup priporočamo tvrdko

M. E. Šepec, Maribor

Grajski trg stev. 2

katera prodaja po najnižji ceni vsakovrstno modno blago za ženske obleke, svilnate in druge robce, vse vrste najboljših perilno blago, vsakovrstno sukno (štofe) za moške obleke, površnike, fino sukno za talarje in salonske obleke, srajce, ovratnike, kravate, naramnice, nogavice, dežnike, obrisače, mizne prte, odeje, preproge, zastore, razni cvilih, perje za blazine itd. 7

Edina narodna steklarska trgovina

Fran Strupi, Celje

priporoča svojo bogato zalogo stekla, porcelana in kamnine, vsakovrstnih šip, svetilk, ogledal in okvirov za podobne. Prevzete vse steklarskih del pri cerkvah in pri-
vatnih stavbah. 2

Najnižje cene! Najsolidnejša in točna postrežba!

Na debelo.

Na drobno.

Svoji k svojim!

Urar, očalar in zlatar

Franjo Bureš

Maribor

Tegethofova cesta 33.

pred kolodvorom, priporoča svojo bogato zalogo zlatnine, srebrnine, ur itd. po najnižji ceni.

Gramofone s slovenskimi ploščami, čistim in jasnim glasom iz najboljših tovarn.

10 Priznana najboljša igla za gramofone.

Popravila se točno in hitro izvršujejo.

Pozor! Slovenci! Pozor!

Josip Macuh, Maribor

Stolna ulica števil. 5.

se priporoča slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini za izdelovanje vsakovrstnih oblek. Postrežba točna, cene nizke! Na razpolago je tudi velika zaloga izgotovljenih oblek po
jako nizkih cenah. 48